

Брой 11 (1994) Година LXIII, ISSN-0205-0943

ноември 2022 г.

Цена 1 лв.

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК – Издание на БТС

Не чакайте ехото,
абонирайте се за
вестник "Ехо"

Каталожен № 255

ИЗТЕГЛЕНА БЕ ТОМБОЛАТА НА НАЦИОНАЛНОТО ДВИЖЕНИЕ

„ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ - 100 НТО“

На тържествена церемония в сградата на Министерството на младежта и спорта в София на 11 ноември т.г. бяха изтеглени имената на печелившите регистрирани участници в Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“.

Тегленето на томболата се проведе в присъствието на нотариус и беше предавано на живо в официалната фейсбук страница на БТС.

Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“, създадено през 1966 г., е емблематично за БТС и няма аналог в чужбина.

Събитието бе открито и съпътствано с прекрасните изпълнения на хор „Планинска песен“. Сред официалните гости бяха зам. министърът на младежта и спорта Петър Георгиев, Светослав Стойков от Министерството на туризма,

Мартин Заимов – секретар на Националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“. В залата имаше и участници в движението, туристически дейатели, меди. Председателят на БТС Венцислав Венев поздрави присъстващите и пожела в бъдеще това родолюбиво движение да се разраства.

Голямата награда - лек автомобил от томболата на регистрираните участници за 100 печата бе спечелена от Иван Ивалинов Стоев от град Харманли, изтеглен от зам. министъра на Министерство на

младежта и спорта Петър Георгиев. Голямата награда - лек автомобил от томболата на регистрираните участници за 100 печата и 100 марки бе спечелена от Гасуб Сами Гадбан – гр. Стара Загора - изтеглен от председателя на Български туристически съюз Венцислав Венев. Останалите участници, регистрирани със златна значка - 100 печата, получават награда раница.

В тегленето на наградите взеха участие също Мартин Заимов и най-малките туристи в залата - Елена и Мария.

Регистрираните участници

са за периода от 01.09.2021 г. до 31.08.2022 г. Наградите ще се раздават всеки работен ден от 9.00 ч. до 17.00 ч. в периода от 14.11.2022 г. до 12.01.2023 г. включително в стая № 518 в Централната на БТС, бул. „Васил Левски“ № 75, 5-ти етаж.

С предварителна заявка наградите могат да се изпратят с куриерска услуга. Телефони за връзка: 0882966322, 0882966300.

Пълния списък на наградените можете да видите в сайта на БТС www.btsbg.org и на страници 10 и 11.

В БАНКЯ СЕ ПРОВЕДЕ ОБЩО СЪБРАНИЕ НА БТС

На 15 октомври в град Баня се проведе Общо събрание на сдружение „Български туристически съюз“. При наличие на кворум делегатите гласуваха предварително обявения дневен ред и взеха следните решения:

По точка първа от дневния ред бе решено да не се прекратява членство на туристически дружества и да не се приема кандидатурата за членство в БТС на ТД „Познай природата“ - София. Поради липса на кворум от квалифицирано мнозинство съгласно Устава на БТС не бе разгледана точка втора – Промяна в Устава на БТС.

По точки 3 и 4 бяха гласувани прекратяване мандата и освобождаване на ръководните и контролните органи на Сдружение „Български туристически съюз“ – председател, Управителен съвет и Инспекторат.

За поста председател на БТС туристически дружества бяха номинирали три кандидатури – на Венцислав Венев, на проф. д-р Румен Драганов и на Валентин Симов. Венцислав Венев бе избран за председател на БТС с болшинство от 78 гласа.

►► на 5 стр.

ОТКРИХА ОБНОВЕНИ ЗАСЛОНИ В НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ЦЕНТРАЛЕН БАЛКАН“

Церемония по откриването на заслоните „Маринка“ и „Михайлов“ и „Бункера“ в Национален парк „Централен Балкан“ се състоя на 10 ноември. На събитието присъстваха кметът на община Калофер Румен Стоянов и директорът на Дирекция НП „Централен Балкан“ Николай Гоцков. Заслоните бяха ремонтирани по инициатива на г-н Румен Стоянов, заради зачестилите инциденти (замръзване на хора) в Калоферската част на Стара планина. Изцяло обновено е и оборудването – печки, легла, дюшеци. Заслоните са снабдени с дърва. Министерството на околната среда и водите финансира ремонта с целеви средства.

Апелираме към планинарската общност да пазим изграденото, за да е полезно за всички!

Дирекция „Национален парк Централен Балкан“

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА ВЕСТНИК

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК С ОБНОВЕНО СЪДЪРЖАНИЕ И ВИЗИЯ

От 15 октомври т.г. започна абонаментната кампания за 2023 г., която ще приключи на 15 декември 2022 г.

Вестник „Ехо“ е с каталожен № 255 в клоновете на „Български пощи“ ЕАД. Можете да се абонирате и чрез разпространителска фирма „Доби прес“ ЕООД (тел. 02/963 3081)

Годишният абонамент е 20 лв. (с отстъпка спрямо коричната цена на един брой, която от 01.01.2023 г. става 2 лв.)

№51

100 НТО

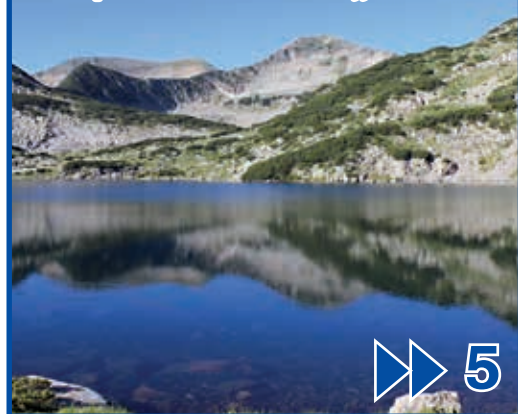
СИЛИСТРА

№52

►► 4

60 ГОДИНИ НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ПИРИН“

►► 5

120 ГОДИНИ Организиран туризъм в Перник

Организираният туризъм в Перник води своето начало от 1902 г. – седем годни след Алековия излет до Черни връх и три години след създаването на първото българско туристическо дружество „Алеко Константинов“. Тогава, на 23 април, в Перник д-р Шопов е инициатор за създаването на местното туристическо дружество „Голо бърдо“. През Втората световна война дейността на дружеството е преустановена. След войната тя е възобновена, но е ограничена поради честите структурно-организационни промени в туристическото движение.

Истински подем на дружеството настъпва след 1957 г., когато Българският туристически съюз се обособява като самостоятелна организация. С новото име „Кракра Пернишки“ то увеличава многократно броя на членовете си. През годините от него се обособяват многобройни дружества – на металурзи-

те, на миньорите и други. Силно се развиват алпинизмът и секцията по ориентирване. След 1967 г. активна дейност развива клубът на ветераните по пешеходен туризъм.

След политическите промени през 1989 г. настъпва рязък спад в дейността на ТД „Кракра Пернишки“. Закриват се учебни групи. Разработват се хижи, прекратяват се строените на две хижи. Въпреки това дейността на дружеството е стабилизирана. Редовно се организират различни туристически прояви.

Гост на тържеството по повод 120-годишнината на ТД „Кракра Пернишки“ бе изпълнителният секретар на БТС Лъчезар Лазаров. Той връчи отличия на БТС на активни дейатели с особени заслуги. Да споделят празника с колегите си край хижа „Славей“ бяха и представители на ТД „Момини двори“ – гр. Гоце Делчев, а хор „Планинска песен“ изнесе кратка музикална програма – поздрав към юбилярите.

Перфектно организираното тържество от ръководството на ТД „Кракра Пернишки“, начело с дългогодишния секретар на дружеството Антоанета Йорданова се превърна в незабравимо преживяване за гости и участници. За празничното настрояние допринесоха детски фолклорни състави и други обичани и популярни музиканти. Кръшните хора край хижа „Славей“ продължиха до късен следобед.

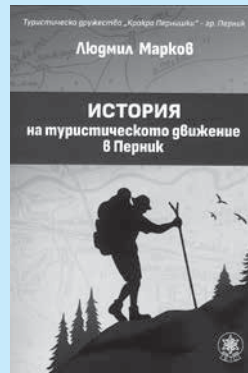
КНИЖНА ЛАВИЦА

ИСТОРИЯ НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ В ПЕРНИК

Книгата е посветена на 120-годишнината на организираното туристическо движение в Перник. Тя е исторически преглед и богат източник на информация с интересни факти, документи и коментари, които обхващат различни аспекти на развитието на туризма в Пернишко, често тясно преплетени с историята на БТС. Издадена е от ТД „Кракра Пернишки“ – Перник.

Автор на изданието е Людмил Марков – активен туристически деятел, заемал различни отговорни постове като главен секретар на ЦС на БТС и председател на ОбС на БТС в Перник, носител на медал „Алеко“.

Разпространение – тел. 0 878170853

В ПЕРУЩИЦА СЕ СЪСТОЯ 16-Я ПЕСЕНЕН ПРАЗНИК „СЛАВА ВАМ, БУДИТЕЛИ“

В светлия слънчев ноемврийски ден Перушица бе домакин на 16-я Песенен празник на туристическите хорове „Слава Вам, будители“. Настроението бе ведро и прекрасно, в унисон с хубавата природа и вълнуващите срещи с приятели.

Организаторите на празника – Български туристически съюз, ТС „Чернатица“ – Пловдив, НЧ „Просвета-1862“ – Перушица, ТД „Шипка“ – Пловдив и вокален състав „Здравец“ допринесоха за неговото добро протичане. Да се докоснем до духа на героична Перушица помогнаха поздравленията на кмета на града Мария Вълканова, директора на историческия музей Веселина Вачкова, топлите

приветствени думи и усмивката на председателя на БТС – Венцислав Венев, глътките перушицко вино за дегустация.

Гайда, кавал, акордеон, тъпан озвучиха площада с тракийски хора. Игра от сърце на млади и възрастни, а подготвеният от танцов състав към ТД „Шипка“ танц кадрил ни върна във времето, когато за първи път се чества този ден през 1922 г. в Пловдив.

Посрещнати гостоприемно от девойки в носии, гости и състави заеха места в залата на читалището. Стихове на Недялко Йорданов за будителите дадоха начало на музикалните изпълнения.

За пореден път в този ден прозвуча химнът на народните будители. Седемте състава

от София, Стара Загора, Казанлък, Пловдив, Перушица с песни и слова възхваляваха будителите.

Всички единодушно изпратихме нашите поздрав и знака на празника до маестро Борис Стрински с пожелание за добро

здраве. Той е наш будител и доайен на туристическата песен.

Заклучение на празника бе другарската туристическа вечер с много музика, танци и разговори. Обединихме се около две неща: провеждане на общо събрание на Сдружението на туристически-

те хорове и избор на нов Управител на сдружението.

Завършихме срещата с думите: „Така си ни нужен, будителю днес!“

Анна Камчева,
председател на
ТД „Шипка“ – Пловдив

В ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ ЧЕСТВАХА 110 ГОДИНИ ОТ ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА ГРАДА

Обществеността на Гоце Делчев тържествено отбеляза 110-годишнината от Освобождението на града. На 18 октомври 1912 г. генерал Стилиян Ковачев провъзгласява свободата и посочва първия кмет на тогавашен Неврокоп – поета и революционер Пейо Яворов.

По традиция, в навечерието на деня на годишнината ТД „Момини двори“ организира Национален туристически поход „Освободителите на град Неврокоп“, който тази година се проведе за трети път. В него се включиха 276 души, повечето ученици. На 16 октомври в късния следобед към централния площад от четири посоки се зададоха колони туристи с развети знамена. Първите държаха портрети на Пейо Яворов, генерал Стилиян Ковачев, Стоян Мълчанков, Стоян Филипов и други герои, освободители на града от османско робство.

Походът се проведе в четири лъча – по маршрутите, по които в града са влезли неговите осво-

бодители. Първият лъч премина по маршрут: с. Попови ливади – м. Момина кула – площад „Гоце Делчев“ (пътя на четата на войводите Александър Буйнов и Тодор Паница); вторият: с. Попови ливади – кв. „Средна“ – площад „Гоце Делчев“ (по пътя на четата на войводата Пейо Яворов и 4-та дружина от 27-ми Чепински полк); третият лъч: с. Ковачевица – вр. Голлак – с. Марчево – пло-

щад „Гоце Делчев“. Четвъртият лъч следва пътя на полка от българската армия на ген. Стилиян Ковачев по маршрут: с. Кремен – м. Харам бунар – с. Брезница – площад „Гоце Делчев“.

В похода участваха членове на ТД „Момини двори“ и на ВМРО, ученици от Първо, Второ и Трето основни училища в града, ОУ „Свети Климент Охридски“ – село Борово, ОУ „Христо Ботев“ – с. Мосомище и НПГ „Димитър Талев“.

Туристите бяха посрещнати пред паметника на Гоце Делчев, където се състоя тържество. С благодарствени думи към тях се обърна председателят на ТД „Момини двори“ Димитър Балтаджиев. Той връчи грамоти на групите, както и на най-младия (4 г.) и на най-възрастния (76 г.) турист. Участници в похода поднесоха цветя на паметници на Гоце Делчев в с. Попови ливади и в града, както и на тези на ген. Стилиян Ковачев и Стоян Мълчанков.

ДОЦ. Д-Р РУМЕН ДРАГАНОВ ПОЛУЧИ ЗВАНИЕТО PROFESSOR HONORIS CAUSA

На тържествена церемония, организирана в Деня на народните будители в УНИБИТ – София нашият колега и член на УС на БТС доц. д-р Румен Драганов бе удостоен с почетното звание *Professor Honoris Causa* на Университета по библиотекознание и информационни технологии (УНИБИТ). Той бе поздравен от зам.-министрите проф. Мариела Модева и Ирена Георгиева, от бившия министър на туризма Николина Ангелкова и др. „Благодаря за добрите думи и уважението от моите колеги и приятели. Туризмът е любов!“, каза проф. д-р Румен Драганов.

Ръководството на БТС, колеги и приятели го поздравяват и му честитим това заслужено признание!

Ние, туристите от клуб „Висока поляна“ към ТД „Мадарски конник“ - Шумен, доста сме ходили из България. И уж тя е малка, но се оказва, че има много места, градове, планини и върхове, които не познаваме! А те са не по малко вълнуващи и красиви! За да запълним поне част от празнината в това познание, решихме да посетим град Тетевен и да се запознаем с неговите забележителности.

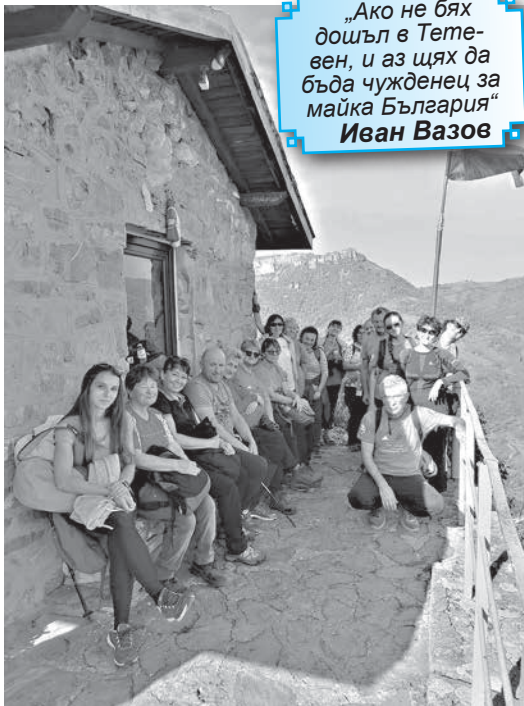
Потеглихме от Шумен в посока град Тетевен. Първият обект за посещение бе водопад „Скока“, към който води екопътеката „Под пръските на водопада“. Тя е много приятна, минава се под високи буки, покрай ромоляща бистра планинска река, с лек наклон. След няколко часовото пътуване с автобуса за нас бе истинско удоволствие да се потопим в тишината и хладните сенки на гората. И да се насладим на гледката на водопада, макар да не бе пълноводен заради сушата. После се отправихме към лобното място на един от най-значимите дейци в Априлското въстание – Георги Бенковски в с. Костина. Поклоних-

ДО ТЕТЕВЕН И ОБРАТНО

ме се пред паметника, сплязохме до Кървавото кладенче, свързано с историята за неговото залавяне и гибел.

На другия ден голяма част от групата се отправи към знаковия връх Петрахилия (1179 м), друга част – по екопътеката към заслон Опасния зъб, а трета – към село Рибарица. Връх Петрахилия пръв посреща слънцето, оттам идва и името му: от „Петрос“ – камък, и Хелиос – Слънце. Да си признаем, пътеката беше стръмна, а в един участък имаше толкова нападения от бури грамадни буки, че често се налагаше да се промушваме под тях, да се катерим и скачаме като катерички от ствол на ствол. Наградата накрая бе изумителна гледка от върха, от която дъхът ни секна! Тетевен е разположен в долина, от две страни оградена от старопланински върхове, със склонове, обгряени от есента. Трудно е да се опише тази красота, това трябва да се види!

Слизането не беше по-лесно,

но вече знаехме, че усилията са си стрували. Стигнахме мястото, където се разделяха маршрутите за върха и за заслон „Опасния зъб“ – тръгнахме по пътеката към него. Оказа се, че и тя не е много лека, но за нас вече нищо не беше трудно! На заслона отново ни очакваше прекрасна панорама към града и чудните есенни склонове! Това място е по-достъпно като разстояние и трудност и е доста известно. Там има нещо като книга за посетители, в която написвахме отзиви.

Туристите, които бяха предпочели село Рибарица, също бяха доволни и впечатлени от красотата на къщите, тишината и зеленитата, цветята навсякъде, приветливостта на местните жители, липсата на огради

около къщите, патриархалната атмосфера, вече загубена другаде. Бяха посетили и паметника на генерал Владимир Вазов, който е живял тук.

Прекрасните дни, прекарани в Тетевенския край, ни накараха да си направим извод да посещаваме не само най-популярни дестинации и върхове, а и места в България, донякъде пренебрегвани от масовия турист, но не по-малко красиви и предизвикателни!

Пенка НИКОЛОВА –
ТК „Висока поляна“ при ТД „Мадарски конник“ - Шумен

ПРАЗНИКЪТ НА ТД „РУЕН“ ПРОДЪЛЖАВА

Започвам този, така да го наречем, репортаж от мястото на събитието: ТД „Руен“ – Пловдив насити цялата 2022 година с планинарски и други прояви, които преминават под знака на 65-годишнината от изгряването му на българския туристически небосклон. ТД „Руен“ е първото титулувано туристическо дружество в град Пловдив. То е своеобразен кошер, от който се роиха „пчелните семейства“ на туристическите дружества в града под седемте хълма: „Еделвайс“, „Шипка“, „Родопи“, „Академик“, „Персенк“, „Армеец“, някои от които вече не съществуват.

Ще разкажем за една от финалните изяви тази година, състояла се през септември в планини и исторически обекти в Западна България. Да споделят празничното настроение бяха поканени и други дружества. Отзоваха се от „Еделвайс“ – Пловдив, „Бунай“ – Панагюрище и „Крепост“ – Хисар. За организацията на този поход се погрижи сдружение „Чернатица“, а домакин на събитието беше ръководството на ТД „Руен“, начело с неговия председател Здравко Дошков и опитния туристически водач Никола Найденов.

През септември натовареният с 46 любители на приключения автобус потегли по начертания маршрут. Попътно се озовахме на крепостта Цари Мали град и Руенския манастир в околностите на с. Скрино. Според монасите тук, върху

руините на построената преди векове обител, в наши дни е изграден и отворен за богомолци възстановен манастир. Счита се, че преди да отиде в Рилския манастир, тук е бил замонашен закрилникът на българите Свети Иван Рилски. Стръмна пътека отвежда до малка скална ниша, където монахът се е укривал при опасност от недоброжелателни посещения на поробителите. Запалихме по свещичка и горски пътеки ни отвеждат до огромен кръст, от който се открива чудна панорама, както и до аязмо, сгушено в гънките на планината. Искане ни се да останем още на това свято място, но времето летеше, а заедно с него и нашият автобус, който ни отведе в с. Невестино. Тук вниманието ни попада на изградения преди около шест века **Кадин мост**, забулен в легендата за вградената невеста, останал непокътнат до наши дни и свързващ двата бряга на река Струма.

Дойде ред и на населената от секвои гора в местността „Ючбунар“. Донесените през океани и морета семена от това нехарактерно за нашата природа дърво постепенно в годините оформят гора, а с високите си стволове създават проблеми на вратните жили на посетителите. Напуснахме с носталгични чувства гората на секвоите и ставаме съпричастни на пъшкащото по планинска серпентина возило, което ни отвежда на първата, построена някога в Осоговска планина, туристическа хижа „Осогово“.

На втория ден планинският водач Никола Найденов ни поведе

към първенеца на Осоговска планина **връх Руен** (2251 м). Друга малка група се насочи към разглеждане на забележителностите на град Кюстендил.

Върхът ни очакваше с нестопилите се след бурята от предното деценоушие снежни петна и заскрежени гранични съоръжения. Развяхме българския трибагренник, загряхме камерите с

фото спомени и след набързо спретната обедна софра в близкия заслон се запускахме по обратния път. Малко преди хижа-та водачът поведе желаещи към връх Кюнек, който преди години по военно-политически причини е трябвало да се води първенец на Осоговска планина.

Третият ден започна с посещение на **Земекския манастир „Св. Йоан Богослов“**. Уникалната постройка на старинния християнски храм не си прилича с архитектурата на съвременните църкви, а възстановените отчасти вътрешни стенописи впечатлиха със своето дълговековно оцеляване. Разглеждахме и музейната сбирка, отразяваща овцеството като някогашен местен поминък.

Следващият автопреход бе до с. Гърло, където отначало по асфалт, а накрая по обрасла с треви и храсти пътека достигнахме до древен мегалитен храм – Кладенец, в чието плитко дъно няма вода, а дребни монети, хвърлени от посетители. Уникалната старина, строена между XII и X-и век пр.Хр., за съжаление не е добре поддържана.

Завърнахме се при нашето возило и отново оформихме две групи, като по-голямата продължи към х. „Руй“. На обновената хижа бяхме приятно изненадани от нейните стопани – младо семейство, което по време на нашето пребиваване направи всичко, за

да се чувстваме добре. Това внесе допълнителен емоционален заряд и превърна вечерта в литературно-музикално празненство с изяви на певци и рецитатори, а на танцовата площадка не се разбра къде изчезна умората от дългия преход през деня.

В слънчевото утро по стръм-на пътека шурмувахме първенеца на едноименната Руй планина, а след малко повече от час надничаме в сръбска територия. Спускането до хижа-та мина без произшествия. Сбогувахме се с любезните домакини, от които трябва да се учат някои намръщени хижари, и след продължително ходене по стръмен коларски път се озовахме при **ждрелото на р. Ерма**. Това беше още едно емоционално преживяване сред красивия пейзаж на ждрелото и неговите околности.

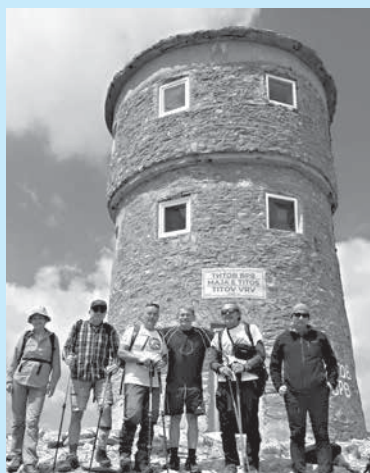
По обратния път към Пловдив посетихме град Перник, където се потопихме в атмосферата на миньорския град. С половинчасова разходка под земята, с помощта на екскурзоводка, разгледахме съоръженията за добиване на каменни въглища от края на 19-и век до прекратяване на въгледобива в миньорския град.

Неусетно отлетяха четирите дни и още по пътя ръководството насочи вниманието към следващия фест на хижа „Чернатица“, където с добро настроение отново ще отбележим 65-я рожден ден на ТД „Руен“ – Пловдив.

Кънчо МИХОВ –
ТД „Еделвайс“ – Пловдив

ВЪРБАН ПЕТКОВ СПАСИ 42 ДУШИ В ГОРЯЩ ВЛАК

Нашият колега Върбан Петков – секретар на ТД „Владислав Варненчик“, планински водач и началник на група „Държавен противопожарен контрол и превантивна дейност“ – Варна бе награден от кмета на града Иван Портних за принос, инициативност и професионализъм при изпълнението на задачи с изключително важно

значение за опазването на живота и здравето на хора. На церемонията присъстваха главен комисар Николай Николов, директор на Националната служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ към МВР и негови колеги-пожарникари.

На 3 ноември 2022 г., пътувайки във влак по линия София – Варна край гара Каспичан, при вида на силно задимяване във вагона и като предполага наличие на пожар, Върбан Петков

предприема бързи адекватни действия за спиране на влаковата композиция, евакуира застрашените пътници, предотвратява последващо разпространение на пожара с наличните средства и така спасява живота на пътниците.

Поздравяваме и благодарим на Върбан за героичната постъпка и му пожелаваме крепко здраве, много изкачени върхове и по-малко критични инциденти!

Силистра е полегнал на терасовидния дунавски бряг, където Дунав поема към румънска територия и започва сухопътната граница между България и Румъния. Хилядолетният град, обгърнат от лозови масиви, е на 443 км отстояние от София, на 122 км от Русе и на 143 км от Варна. Освен с богатата си история и уникалната си природа, Силистра е богат земеделски район, където се отглеждат половината от насажденията с кайсии в страната.

С идването на есента Силистра изпрати последните прелетни птици от резервата „Сребърна“ – диви патици и корморани, но още през февруари тук ще се върнат както пеликаните, така и туристите. Дуросторум, както се е наричала в миналото Силистра, която сега е 25-ти по големина град в България, е прекрасно място за туризъм. Тук се намират турската крепост Меджиди Табия, късноантичната римска гробница и един от най-богатите исторически музеи в България, създаден още в 1898 г. и вписан под № 51 в списъка на 100-те национални туристически обекта. Разположен в градина с лапидариум на площ от 400 кв.м., **Регионалният исторически музей** в Силистра е съкровищница на националната и световната история. В красивата сграда на Румънската национална банка в града (1924 г.) ще зърнете ценни и уникални артефакти от най-дълбока древност. Именно в Дуросторум е роден „спасителят на Рим“, наричан още „последният римлянин“ Флавий Аеций, разгромил предводителя на хуните Атила през 451 г. Сред 41 952-та експоната са още най-големият, откриван по българските земи, римски каменен слънчев часовник; погребална колесница на римски магистрат от III в. и уникална статуя на римлянка тип „пудичия“, изработена в Дуросторум.

В Археологическата експозиция на музея са изложени уникални паметници на римската и средновековната българска култура с национално и световно значение - колекции от златни накити от III–IV-и век, римски спортен шлем-маска с грифони, съкровищница с гробни находки от благородни метали от римско време. Това е малка част от богатствата на музея, притежаващ спомагателен фонд от 18 721 експоната.

Основана във II век преди новата ера, Силистра се гордее със своята богата хилядолетна история. Наследник е на известната римска крепост Дуросторум (в превод „издръжлива крепост“), за първи път спомената през 106 г., когато по нареждане на император Траян от Панония тук е настанен елитният римски военен XI Клавдиев легион. При управлението на император Марк Аврелий през 169 г. Дуросторум става самоуправляващ се римски град – муниципий, утвърждава се като важен митически пункт и център на римската империя на Долна Мизия. Процъфтяващият град в

ЕЛДОРАДО ЗА СВЕТОВНАТА ИСТОРИЯ И ПРИРОДА

древността е посещаван от редица римски императори, като Диоклетиан и Валент. По времето на император Юстиниан през VI в. вече е известен под името Доростол, когато става епископски център и е възстановен след поредното разрушение. Ето защо в Регионалния исторически музей ще откриете пръстен на един от първите християни от края на III в. и една от най-големите колекции от средновековни кръстове от X–XIII в. В периода 303–307 г. тук са застигнати от мъченическа смърт 12 светци, превърнали се във фундамент на християнството по българските земи.

В началото на IV в. Дуросторум е известен център за разпрос-

дворец на българските ханове, в който през 896 г. се установява цар Симеон Велики. През 870 г. епископ Николай издига катедрална базилика, построена на лобното място на Емилиан Доростолски. В музея са запазени реликви от средновековен Дръстър, най-важният център в Североизточните територии на Българската държава след Плиска и Преслав. Сред тях са колона на хан Омуртаг, печати на български и византийски владетели, позлатен колан на дръстърски аристократ, златни обеци с монограма на Тертер. Сред съкровищата са уникални печати на български и византийски владетели, златни накити на княгините (Деспотица

транение на християнството. Тук е екзекутиран римският воин Дазий, известен като Св. мъченик Дасий Доростолски, от когото в градската църква се пазят мощи, подарени на Българската православна църква от папа Йоан Павел II. Изгореният на клата местен жител Емилиан също е канонизиран за своята преданост към християнската вяра.

Експозицията включва разнообразни експонати от епохата на Първото българско царство, когато хан Омуртаг изгражда в Дръстър Дунавския

и Деспина) на Дръстър от XIV в.; златни колекции с бижута от XIII–XIV в., монети и съкровища от IV в. пр.Хр. до XV век.

На мястото на знаменитата римска крепост българите съграждат един от основните военни, културни и религиозни центрове – Дръстър. От XIII до X в.

градът има административни функции, като при царуването на Симеон I и Петър I в него е разположена резиденцията на българския патриарх. По време на Византийското владичество е главен град по Дунавското поречие. По време на второто българско царство и векове след това Силистренската крепост е сред основните отбранителни центрове, свързани с крепостите в Русе, Шумен и Варна.

Музеят съхранява и експонати от античността и тракийския период - съдове и предмети от некропола при с. Иширково, тракийски шлем, амфори на Хераклея. В музея има печат за книгата за 100-те Национални туристически обекта.

После можете да разгледате **Художествената галерия** (където се провеждат и концерти),

църквата „Св. св. Петър и Павел“, крепостта Дуросторум- Дръстър в градския парк с оцелели през столетията антични и средновековни отбранителни съоръжения, крепостната стена, средновековния църковен комплекс и др. Не пропускайте и **римската сводеста гробница**, съхранила антична живопис, която е уникална и рядко срещана.

Само на 16 км от Силистра до с. Сребърна се намира **Биосферен резерват „Сребърна“**, който е № 52 в списъка на 100-те национални туристически обекта (зимно работно време 8:00–16:00). Печатът е в Природонаучния музей.

Езерото Сребърна и околностите му са обявени за резерват през 1948 г. Дълбочината му варира между 1 и 3 м. Цялото езеро е обрасло с тръстика и водолюбиви растения. Флората включва 67 вида растения, част от които са рядкост

за Европа. Тук се срещат 39 вида бозайници, 21 вида влечуги и земноводни и десетина вида риби - щука, каракуда, червеноперка и др. В Сребърна живеят също видра, ондатра, езерен рак, обикновена костенурка, воден плъх и др. Когато го посещава, унгарският пътешественик Феликс Каниц пише за Сребърна, че е „Елдорато на блатните птици“.

Резерватът съхранява и защитава редки растителни видове и птици - тук гнездат над 179 вида: къдроглав пеликан (единствената колония в страната), малък корморан, чапли, блестящ ибис, лопатар, ням лебед, червен ангъч, сива гъска, патици, потапници, гмурци, тръстиков блатар, рибарки, синьогушка, мустакат синигер и др. През 1983 г. резерватът влиза в **списъка на паметниците на световното културно наследство и природните забележителности на ЮНЕСКО**. Към него има Природонаучен музей.

След обиколката на града и резервата приключваме пътешествието с желание при първа възможност да се завърнем отново по тези места, за да се полюбуваме по-дълго на непреходните забележителности.

Антоанета ТИЯНОВА
снимки – община Силистра

Фотосите на Биосферен парк „Сребърна“ са победители от съвместния конкурс на РИОСВ – Русе и Община Силистра „Моето семейно приключение в Сребърна“.

НАЦИОНАЛЕН ПАРК „ПИРИН“ НА 60 ГОДИНИ

Национален парк „Пирин“, наследник на създадения през 1962 година Народен парк „Вихрен“, разположен в най-красивата, величествена и посещавана от туристите част на Пирин, е обявен с цел опазване на естествени вековни гори от бяла и черна мура. В границите на парка попадат повече от 50 мраморни и гранитни върха с височина над 2500 м. с първенец връх Вихрен – 2914 м н.в., трети по височина на Балканския полуостров. От скалистите върхове до долините планината е набраздена от 35 големи и малки циркуси, в чиито „легла“ са разположени над 180 ледникови езера.

По карстовите ръбове на върховете човек може да зърне диви кози, да се наслаждава на еделвайса – символ на Пирин.

В Национален парк „Пирин“ се намира и най-старото иглолистно дърво в България – Байкушевата мура, на достопепната възраст от около 1300 години.

Територията на Национален парк „Пирин“ се характеризира с изключи-

телно богато биологично разнообразие и висок процент на ендемични видове.

Във флористично отношение Пирин е сред най-оригиналните планини в България и на Балканите. Изолираността на планината, голямата разлика в надморското равнище, разнообразните видове скали и геоморфоложки структури допринасят за наличието на уникални растителни видове.

Тук са установени повече от 1300 вида висши растения или 1/3 от флората на България, включително 110 балкански, 36 български и 17 локални ендемита.

Територията на националния парк е емблематична с многообразието от безгръбначни животни – 2981 на брой.

Със своите 240 вида гръбначни животни паркът е признат и като резервоар на гръбначната фауна в национален и световен мащаб. Тук се опазват животински видове с различна степен на застрашеност – някои са включени в Червената книга на България, други са застрашени от изчезване в Европа – дългоух прилеп, лешников сънливец, сляпо куче, кафява мечка.

За опазването на един от най-забележителните планински масиви в Европа, а и в цял свят – Пирин планина и

обявения за опазването ѝ Национален парк „Пирин“ българската държава обединява усилията си с международната общност.

Така, през 1983 г. Национален парк „Пирин“ е включен в списъка на световното природно наследство на ЮНЕСКО, като една от най-емблематичните от гледна точка на биологично разнообразие и естетически характеристики природни територии, които заслужават да бъдат съхранени в полза на цялото човечество, което е и безспорно признание за изключителната и универсална стойност на обекта.

Националният парк е и част от общоевропейската екологична мрежа „Натура 2000“, което пък е потвърждение за значимостта на територията на европейско ниво.

В Пирин има три резервата – Юлен (1994 г.) и Баюви дупки – Джинджирица (1977 г.) попадат в границите на НП „Пирин“, а резерват Тисата (1949 г.) е частично разположен в ниските части на планината, в южната половина на Кресненския пролом.

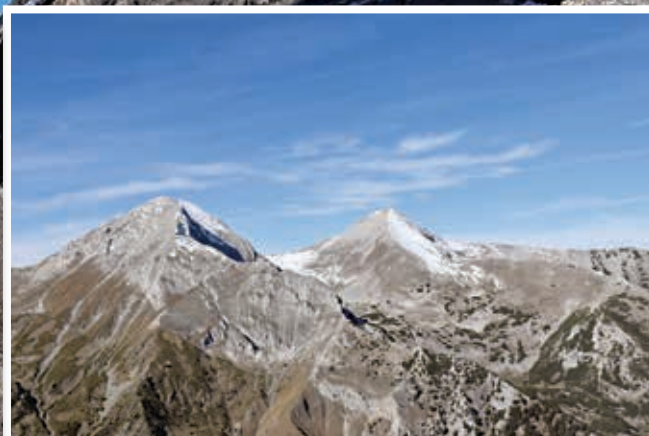
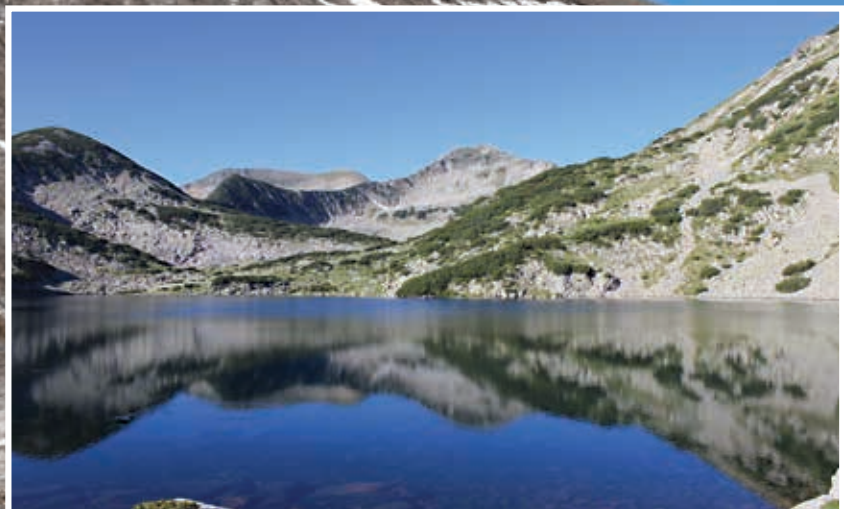
Най-старият резерват – Баюви дупки – Джинджирица, е включен в листата на биосферните резервати към програмата на ЮНЕСКО „Човек и Биосфера“.

В наши дни по целия свят хората все пове-

че мислят и действат в посока опазване на природата. В рамките на този световен процес България има шанса да е една от страните със запазена дива природа. Приоритет на българското правителство е да провежда ясна и прозрачна политика за нейното опазване, като най-важната цел е разумният баланс в съжителството на човека с природата.

60-годишнината на Национален парк „Пирин“ и новите световни тенденции в отношението към дивата природа са истинско предизвикателство пред ръководството на парка да опази това национално и световно богатство за идните поколения, като работи и за устойчиво икономическо развитие на региона.

Дирекция на
Национален парк
„Пирин“

В БАНКЯ СЕ ПРОВЕДЕ ОБЩО СЪБРАНИЕ НА БТС

от стр. 1 ►►

Във вота за избор на членове на УС на БТС участваха 37 кандидати. Ето състава на избраните членове, подредени по броя на получените гласове: Игнат Орлов – секретар на ТД „Карлък“ – Смолян; Калин Балкански – ръководител на хор „Планинска песен“; Ангел Рунташки – секретар на ТД „Васил Левски“ – Карлово; Димитър Балтаджиев – председател на ТД „Момини двори“ – Гоце Делчев; Васил Николов – ТД „Боевица“ – Владая; Евгени Коев – председател на ТД „Академик – ВТУ“ – В. Търново; Мариана Венкова – зам. председател на ТД „Галата“ – Варна; Снежана Сутулова – адвокат, ТД „Камен дел 1934“ – София; Стефан Инколов

– председател на ТД „Бачо Киро“ – Дряново; Пламен Петров – секретар на ТД „Узана“ – Габрово; Георги Андреев – секретар на ТД „Амбарица“ – Троян; Георги Жеков – председател на СТД „Средногорец“ – Чирпан; Иван Ганчев – секретар на ТД „Милеви скали“ – Септември и Филип Шамов – планински водач. Към тях по право в УС на БТС се добавя и председателя Венцислав Венев.

Делегатите избраха и членове на Инспектората на БТС в следния състав: Виолета Йорданова – ТД „Дочо Михайлов“ – Силистра; Стоян Иванов – ТД „Яворови скали“ – Поморие; Стефан Иванов – ТД „Росица – Мазалат“ – Се-

влиево; Тодко Тодоров – ТД „Хемус“ – В. Търново и Енчо Станев – ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора.

Впоследствие в СГС са подадени жалби от туристически дружества, които оспорват за-

конността на протичане на Общото събрание. В развитие се очакват решенията на съда и в крайна сметка спорът да бъде решен съобразно закона.

EXO

КЕСТЕНОВИ ВЕЧЕРИ СЪБРАХА ТУРИСТИ ВЕТЕРАНИ В ПЕТРИЧ

По покана на Клуба на туристите-ветерани при ТД „Калабак“ - Петрич в края на октомври в града на кестените се събраха над 100 туристи от клубове в България. Те прекараха три незабравими дни, изпълнени с романтика, приятелство, веселие и познание. Със слънце и гостоприемство ни посрещна южният град, прилегнал в северното подножие на Беласица.

Посетихме редица природни и културно-исторически забележителности.

Самуилова крепост – кое българско сърце не трепва при споменаването на това свято място. Тук през 1014 г. в Ключка клисура се провежда решителната битка между българските войски, начело с цар Самуил, и войските на византийския император Василий Втори. Императорът заповядал пле-

нените около 14 000 български войни да бъдат ослепени, като на 100 души оставил по един еднород да ги води. За тази нечовешка жестокост Василий Втори останал в историята с прозвището Българоубиец. Трагичната съдба на българските пленници довела и до смъртта на цар Самуил.

Нашето пътешествие продължи към Република Северна Македония и посещенията на **Беласишкия Смоларски водопад**. Районът очарова със зеленина, кестенови гори, едри жълти райски ябълки и красиво лебедово езеро.

Във връзка със 110 години от началото на Балканските войни и Арахангелова войнишка задушница посетихме българското мемориално гробище край Ново село, Струмско. Поклонихме се пред паметта на 71 български войни, останали завинаги тук. Гробищният парк е ограден и много добре поддържан.

В почивката посетихме празника на планинския компир (кар-

тоф) в Ново село. Почерпиха ни с варени, пържени и печени картофи и младо червено вино. Хванахме се и на хорото.

Колко много неща имаше да видим още в Петрич и района.

Рупите – митично кътче, което зарежда с хармония, красота, вътрешно равновесие и душевно спокойствие.

Посетихме къщата, където е живяла в последните години от живота си и приемала многобройни посетители българската пророчица Вангелия Гущерова – Ванга, църквата и гроба ѝ.

Мистериозна е природата в м. Рупите. Тук е възвишението Кожух, остатък от лиецески вулканиски конус. На много места бликат горещи минерални извори с температура 75 градуса, затова и през деня, и през нощта много хора идват да използват лечебната сила на изворите и лечебната кал. Баба Ванга е разказвала, че тук е имало древен град, затрупан с вулканична лава. Горещите извори са съзидателни за загиналите, а излизащите серни пари от гърлото на вулкана са техните души.

Край Рупите, до южния склон на вулкана Кожух, археолозите разкриха останките на древния град **Хераклея Синтика**. Наименованието му се състои – от името на митичния герой Херакл и името на тракийското племе синти. Най-вероятно този, някога цветущ космополитен град с около 40-50 хиляди жители от различни етноси – траки, елини, македонци, римляни, келти, е основан през IV век пр. Хр. и е издигнат от Филип Втори Македонски. Градът е просъществувал около 10 века и изчезва вероятно при земетресение или е бил затрупан от вулканична лава.

Петрич ни впечатли с чисти улици, паркове, нови сгради, много заведения за хранене и отиди и добре поддържани паметници, свързани с историята на града.

На 29 октомври т.г. Петрич отбелязва 110 години от освобождението си от османско иго. Зато-

ва паметникът на освободителя на града Никола Парапанов бе отрупан с венци и цветя. Един достоен, заслужил български военен деец, майор, участвал и в Горноджумайското и в Илинденско-Преображенското въстание през 1902 година.

При читалищната сграда е паметникът-скулптура на майстора на любовната лирика Евтим Евтимов, „седнал“ на пейката с отворена книга. Присядаме до него да си припомним „пожарите от любовни чувства, що горят във всяко сърце. Да предложим отново на сърцето в пожара от чувства да гори!“

Туристите ветерани умеят и да се веселят. На „Кестеновите вечери“ не само опитахме кестени и младо червено вино, но до късно в нощта звучаха песните на Володя Стоянов и на много „скрити“ таланти. Вечерите бяха изпълнени с много танци и хора.

След като сме на „Кестенови вечери“, няма как да не си купим кестени и райски ябълки, младо вино и кестенов мед. Да почерпим близките си с печени и варени кестени, кестенова супа, вита баница с пълнеж от кестени...

Благодарности на Лидия Гюрова и всички от Клуба на туристите ветерани в Петрич за топлото посрещане и добрата организация.

Христо КИЧИКОВ - Клуб на туристите-ветерани – Габрово

ХРИСТО ВРАБЧЕВ И ИСТОРИЯТА НА ТУРИСТИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ В ГАБРОВО

Христо Врабчев (1891 – 1973 г.) е най-дългогодишният деятел на ТД „Узана“ - Габрово. Редактор и издател на вестник „Узана“ (1931 – 1933 г.), месечен вестник за туризъм и агитация на туристическото дружество.

С приятеля му Христо Спасов са първите габровци, изкачили върховете Мусала и Вихрен през 1919 г.

На 26 октомври 1913 г. заедно с Христо Спасов, Васил Хисикиев, Христо Колев и Христофор Стоманияков основават първото ученическо туристическо дружество „Градище“ в Априловската

гимназия. Христо Врабчев написва текст за химна „Поклон на теб“. Той е автор на брошурата „Поява, развой и цел на туризма“ през 1916 г., за което е удостоен с отличие „Почетен член на ЮТС“. Създава и стихосбирката „Родна туристика“ (1929 г.). През 1920 г. възобновява ТД „Узана“, а в периода 1931 – 1933 г. е редактор на ежемесечния туристически вестник „Узана“. Носител е на много ордени и почетни звания. Христо Врабчев е обичан и уважаван от приятелите на туризма.

ПЪТЕШЕСТВИЕ ПО МЕСТАТА НА

„ШИПЧЕНСКАТА ЕПОПЕЯ“

Туризмът не е само красотата на природата в планината. Той ни отвежда и на места, свързани с нашето минало, оставило следи и запечатало спомени за бъдещите поколения. Туристите от ТД „Узана“ - Габрово с голямо удоволствие комбинираме планински преходи и разходки с посещения на исторически места в България. Такова забележително място е връх Свети Никола, на който гордо се издига символът на свободата – паметника „Шипка“.

На това място преди 145 г. са се водили решаващи боеве и войни са загинали за нашата свобода. През август всяка година тук се провеждат събития, напомнящи за подвига на смелите мъже, сражавали се в името на България, които включват и възстановка на боевете.

И тази година на 20 август, по повод на тържествата на „Шипка“ бяха организирани походи по два маршрута до вр. Свети Никола – от м. „Узана“ и от Соколски манастир. Ние избрахме марш-

рута от м. Узана. До там имаше организиран транспорт с автобус, който след час достигна нашата цел. Оставиха ни пред хижа „Еделвайс“, откъдето поехме пеша към паметника „Шипка“. В групата имаше малки деца, които вървяха с родителите си. Маршрутът беше лек, нямаше стръмни изкачвания или спускания - предпоставка за добро настроение и песни. Така за около 2,5 часа стигнахме площада до главния път, който разделя Северна от Южна България. Там се срещнахме и направихме обща снимка с групата, която бе поела към върха от Соколския манастир. На площада обходихме щандове с изложени различни видове бойни оръжия, наблюдавахме демонстрации на бойни техники, в някои от които участваха кучета. През цялото време звучеше духовна музика.

Около 11.30 ч. тръгнахме към Паметника „Шипка“. Докато се изкачвахме по стъпалата, видяхме представители на светската и духовна власт, дошли да

отдадат почест на загиналите войни. Положени бяха и венци на Паметника на свободата. Отправихме се към мястото, определено за възстановката. Прекрасно изпълнение с много емоции - около 45 минути гледахме боеве, в които участваха войници и облечени като медицински сестри жени, които помагаша на ранените. Звучеше разказ за събитията от преди 145 г., който завърши със стихотворението „Епопея на забравените“ на Иван Вазов – спомен за героизма на опълченците. След края на възстановката тръгнахме за Габрово. Част от групата се отправихме пеша към Соколски манастир. Посетихме обителта, пихме вода от чешмата, построена от Кольо Фичето, и продължихме пеша в посока Етъра, където приключи нашето пътешествие. Бяхме вече в настоящето, но мислите ни останаха в миналото – онова славно минало, с което се гордеем, че сме българи.

„ЗА ТУРИЗМА СЕ ИСКА ДУША И ИСТИНСКА ОТДАДЕНОСТ“ ЗАЯВЯВА СТЕФАН АВРАМОВ ОТ ТД „АИДА“ ХАСКОВО

Стефан Аврамов е вечният зам.-председател на ТД „Аида“, град Хасково. На тази длъжност е повече от 30 години и отказва на колегите си да седне на председателския стол, в момента заеман от Георги Черкезов.

От години е лицето на хасковския туризъм. От 2000-та насам редовно се срещаме по планинските пътеки, най-вече като водачи на младежки групи. И винаги просрочваме с много уж кратките почивки, защото Стефан има какво да разкаже на младежите за конкретния маршрут. Всъщност хасковският и чирпанският туризъм си делят активно още от 20-те години на миналия век. А една от свързките им е публицистът-сатирик Тома Измирлиев, брат на поета Христо Смирненски, който по това време живее в Хасково, познава се с чирпанските туристи и пише закачливи словесни портрети за тях.

На 25 ноември т.г. Стефан Аврамов навършва 74 години и въпреки ставните болки и прекарания инсульт не спира с планинските преходи. Първата му членска карта в ТД „Аида“ е от 1965 г., не му се разделя с нея, добавил е и нови страници за марките.

От 1977 година от дружеството му възлагат да води учебно-спортната дейност, създава Клуб за учители и ученика. И от тогава до сега с него по планинските пътеки е водил хиляди младежи. Често е и единственият им ръководител, почти няма група под 40 души, а най-голямата е от 82-ма, „Спали сме и по стълбите на хижи-те, като няма места“, казва Стефан. А походите нямат край, до скоро ги записвал на тетрадка. „С най-трайно присъствие във

времето е зимното ни изкачване на Мусала - от 1972 г. до 2015-та - бил съм на върха 115 пъти, в една от годините даже водих 7-8 групи.“, завършва Стефан Аврамов.

Другите ни планински върхове значително „отстъпват“ на балканския първенец - има 54 изкачвания на Вихрен, 37 - на връх Ботев, на средногорския Богдан - 15-на пъти, на родопския Персенк не ги е броил, а Черни връх - „само 3 пъти, защото не ми е интересен!“

По професия е учител по география, работил е в почти всички средни училища в Хасково. Задържа се трайно в математическата гимназия - от 1988 г. до пенсионирането си през 2015-та. Не му е трудно да организира жадните за преходи младежи, години подред води и спортно-туристическо ориентиране, където подготвя състезатели.

„Организацията на ученически групи след трагедията в Лим стана трудна, споделя Стефан, защото има много документация“. Въпреки това продължава да води групи, сега с порасналите си ученици, които учат и работят по света. „Те вече ходят по планините сами или по групи, обаждат ми се, когато си идват в Хасково, скоро бях с група бивши ученици, сега в Австралия, бяхме на Олимп.“

От местното РИОСВ пък го ангажират постоянно с посещения до защитени обекти, които трябва да се описват, например последно ги е водил до Скалния мост в близост до Боровица, „над с. Дъждовница има поне част път нагоре“.

Една от интересните прояви е свързана с инициатива на местния храм „Св. Архангел Михаил“. Църквата се е наела да запознае

децата на българската диаспора по света - от Украйна, Русия, Сърбия, Северна Македония, Косово... с родната природа и история. За целта ангажират за водач Стефан Аврамов. Подготвя се специална програма с посещения на обекти от Кърджали до Плевен, като групата от 10-на до 50 деца нощува на палатки. „За съжаление пандемията прекъсна тази интересна форма, с която приобщавахме децата към българската история и природа“.

В последно време го търсят и от туристическите фирми - заради познанията му по география и

история. Тук интересна дестинация е близкото Садово, наричат го „Българският Ноев ковчег“, защото е банка към БАН за съхранение на хранителни семена от дървесинни и храстови видове. Тук е основано и първото земеделско училище в България, измерени са и най-високите температури в страната.

Стефан е бил и пещерняк, сега обаче отскача често само до близката пещера Айкаас на връх Аида - пещера утроба и светилище на мечката.

Организира е и няколко екскурзии в чужбина - на гръцкия Митикас, Олимп - четири пъти; на Триглав в Словения, в Карпатите, в европейската част на Турция и др. Интересно начинание било и изкачването по проект на туристи от Хасково, Ямбол и Бургас на връх Махиада, най-високият в Странджа. С ученици „на парче“ тръгва по най-дългия маршрут от Ком до Емине. „Преполовихме го, все някога ще го завършим целия“, оптимист е Аврамов, въпреки boleжките. Тръгнал по този

интересен маршрут със зимен преход още като студент в Русе с тамошния „Академик“.

„Преходите в родния край какво да ги броим, те са много, но особено интересен е „По стъпките на Ангел войвода“. Правим го в последната седмица на месец май - от Хасковските минерални бани до Кенана над Хасково“, заявява Аврамов.

Той не крие тревогата си относно бъдещето на туризма в града. Запалил е в планинарството хиляди и сега това им е любимото хоби, „но не искат да се ангажират трайно с организационна дейност“, споделя той. Разбира ги, днес светът стана къде-къде по-динамичен, по-материален и личности като него, с „обществена кройка“, остават в миналото.

„А за туризма се иска душа. И истинска отдаденост. Както в любовта“, мъдро заключава събеседникът ми.

Ангел КОЛЕВ

КНИЖНА ЛАВИЦА

БЪЛГАРИЯ НАШИР И ДЛЪЖ

През октомври излезе от печат поредната книга на Иван Панкев „България нашир и длъж“. Иван Панкев е пътешественик, за когото фотографията е движещата сила на редица приключения. След няколко пътувания из Балканите и Близкия Изток, през 2012 г. той предприема първото си голямо автосъот пътешествие - четири месеца из Южна Америка. Следват азиз Азия и два месеца из Нова Зеландия. Междувременно участва в две няколкомесечни плавания с дървен сал по целия български участък на река Дунав - от устието на река Тимок до Си-

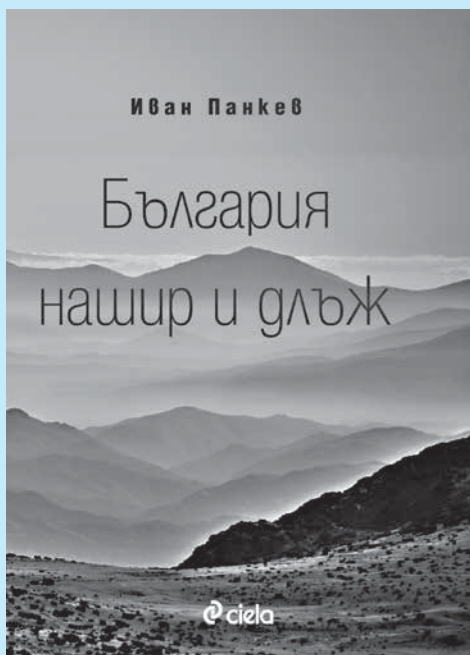
листра.

По време на тези странствания изкачва най-високите върхове на Леванта - Курнат ас Сауда (3088 м), на Северна Африка - Джебел Тубкал (4167 м), на Понтийските планини - вр. Качкар (3937 м) и на Армения - вр. Арагац (4090 м), а също и вр. Казбек (5047 м) и вулкана Чачани (6057 м). Извървява Ликийския път (520 км) и пътува 2500 км с товарни лодки по река Амазонка.

Негови кадри са участвали в различни фотоизложби и са печелили няколко първи и втори места в различни издания на фото-конкурса „Светът е география“, част от Националния географски фестивал, а една попада в селекцията на интернет медията Малка България на „13 най-красиви снимки на България за 2016 г.“. През 2020 г. излиза от печат първата му книга „Планините на България“. От лятото на 2022 г. е част от екипа на централата на Сдружение „Български туристически съюз“.

Иван Панкев

България
нашир и длъж

За книгата

Пленителни зимни пейзажи, избухнали в златна есен гори, дълбоки каньони, скални отвори, цъфнали овошки и окъпани в слънце и море плажове. Втората книга на Иван Панкев съдържа всичко това и още много от красотата и мистериите на България. Фотографът и пътешественик продължава делото, което започна с книгата си „Планините на България“, като тук той слиза от планинските първенци и търси и други интересни и непознати места.

От пътешествията на Иван Панкев ще научите, че дори в равнината може да откриете планински пейзажи, ще разберете къде се намират Малкият и Големият Рай, кой връх прилича на орел с разперени криле, откъде минава световната ос, къде свършва българският Камин и къде е край на Понтийската степ. Тази книга описва 31 маршрута из България - някои по-лесни и достъпни, дори и за туристи с деца, а други - екстремни и изискващи както сериозна подготовка, така и известна доза смелост и приключенски дух.

Издателство Сиела, 2022

Страници: 240

Формат: 21 x 29 см.

Цена: 36 лв.

Книгата се разпространява в големи книжарници в страната и в централата на БТС - тел. 0882966310

СКО „БЕГУН” ОТНОВО ЗАВОЮВА КУПАТА НА ВЕСТНИК „ЕХО”

На 8 октомври т.г. в района на град Горна Оряховица при отлични метеорологични условия се проведе Държавното първенство по нощно ориентиране за купите на вестник „Ехо”. То се провежда от 1961 г. насам, винаги е било тежко и с голяма конкуренция, а победата в него – престижна. Организатори бяха Спортен клуб Браун тийм – Велико Търново, Българската федерация по ориентиране (БФО), Министерство на младежта и спорта. БТС осигури купите на в. „Ехо” за награждаване на комплексните отборни победители и предметни подаръци.

Организаторите бяха съставили интересни маршрути с дължина от 2.7 км. до 5.3 км. Надпреварата бе индивидуална и отборна във възрастови групи от 14 до 75 години.

В стартовете участваха 269 състезатели от 34 отбора от страната. На финала до късно през нощта състезателите проверяваха личните си резултати, дискутираха и коментираха маршрутите.

СКО „Бегун” към ТД „Родни балкани”- Варна повтори миналогодишния си успех и отново стана победител в комплексното класиране за купата на в. „Ехо”. Втори се класира отбор „Вариант 5” – Търговище. Трета позиция завоюва

„НСА – Сивен” – София, за което допринесе и четвъртото място в индивидуалното класиране в М-50 на Венцислав Венев – председател на БТС.

Събитието почетоха и членовете на УС на БТС Георги Димитров и проф. Атанас Георгиев. Последният се включи в церемонията по връчване на медалите и купите.

Според календарния план на БФО на следващия ден в района на хижа „Буковец” се състоя Държавното първенство – Маратон със 137 участници. Това е най-трудното състезание при ориентировачите, а тази година то се проведе на терен с много пресечени местности и бе оценено като доста трудно от участниците. Имаше ориентировачи, които участваха и в двете състезания, което си е един спортен подвиг. Според възрастовите групи дължините на маршрутите варираха между 8 до 15 км.

В двете състезания отделните възрастови групи излъчиха свои победители. Повече информация може да намерите в сайта на Българската федерация по ориентиране www.bgof.org

ВЛАДИМИР АТАНАСОВ – ТРЕНЬОР НА СКО „БЕГУН” – ВАРНА И УЧИТЕЛ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВОТА СА ЧАРА НА ОРИЕНТИРАНЕТО

Г-н Атанасов, коя, според Вас, е причината СКО „Бегун” да печели често купата на в. „Ехо”, както впрочем и много други първи места в различни състезания по ориентиране?

Основната причина е постоянството в работата на отбора, подходът в тренировката работа. Стараем се да правим разнообразни тренировки, дори и в познати райони. Важно е да бъде провокиран интересът на децата и да има елемент на изненада в тренировъчния процес.

Трудно ли бе трасето за нощно ориентиране?

Не беше трудно, но беше подходящо и интересно за формата нощно ориентиране. Защото имаше гъсти храсти, което влияе на проходимостта, но пък имаше и много шосета и пътечки, което помага на ориентировачите. За нас като спортисти е хубаво трасето да е интересно и трудно.

Кое е специфичното при нощното ориентиране?

Ограниченията във видимостта поставят спортистите в различни условия. Това изисква повече усет и запаметяване на елементи от картата.

Има ли адреналин във вашия спорт?

Адреналин има винаги и във всеки, застанал на старта. Няма по-добра тренировка от самото

състезание. Затова има и толкова възрастни хора-състезатели, защото онова, което усещаш при състезания, не може да се сравни с един крос например. Предизвикателствата са чара на ориентирането.

И на старта, и на финала, всички в нашия спорт сме като едно голямо семейство. Познаваме се, тук се създават семейства и приятелства за цял живот. Нашият спорт е предпоставка да обиколиш и да посетиш интересни забележителности в България и в чужбина.

Има ли в семейството Ви ориентировачи?

Съпругата ми също практикува този спорт. Нашият син върви по нашите стъпки – почти винаги е с нас на състезания.

В индивидуалното класиране в група Мъже-елит спечели второ място, какво не достигна за първото?

Допуснати малки грешки и травма отпреди месец.

Освен постоянство, какво още се изисква за поддържане на спортна форма във вашия спорт?

Тренировки на терен в условия, подобни на тези при състезания – в гора, пресечени местности и др. Тренираме всеки уикенд, ако не сме на състезание. Почти всяка година имаме представители на клуба в националния отбор. Стара-

ем се да поддържаме професионално ниво и да следим опита на другите в национален и международен мащаб.

Какво ти дава спортът ориентирание?

Здраве, положителни емоции, удовлетворение от постигнатото, общуване с природата, социални контакти. Възпитаваме подрастващи на всички тези неща. Важно е те да имат добрия пример, колкото по-рано, толкова по-добре.

Г-н Балтаджиев, с какви емоции и мисли туристите от Гоце Делчев приемат 100-годишния юбилей на дружеството?

Това е голямо събитие за туристическата общественост в град и община Гоце Делчев. Един век е дълъг период от време, в което дружеството е постигнало много успехи. С гордост можем да заявим, че традиционно участваме във всички национални прояви на БТС – най-вече деца и ученици, и то с голям ентузиазъм.

Каква е връзката между традиции и съвременност?

Нашето дружество е основано от ученици от някогашната Неврокопска гимназия. Стремим се да има приемственост – в нашия Управителен съвет участват и млади туристи, черпят организационен опит и нещата се случват по правилния начин. Старите кадри съвестно и добронамерено предават опита си на младите. Същевременно се стараем да поддържаме тесни връзки с учителите-ръководители на ученически клубове – във всяко училище в общината има ученически туристически клуб. Учащите се в общината имат сериозно отношение към туризма въобще. Масовото участие на млади хора в походите е повод за удовлетворение и гордост.

В дружеството членуват близо 280 души, по-голямата част от които са ученици. На територията на общината имаме много добре поддържана и обзаведена хижа – „Славянка”, където провеждаме зелени училища, семинари с ученици, което допринася за общуване с природата.

Какво бихте разказали за клубните дейности на ТД „Момини двори”?

В дружеството има Клуб на туристи ветерани, пешеходен клуб, туристически хор, ученически клубове и Клуб за екстремни спортове „Прилеп”, който тази година навършва 50 години. В него се развиват пещерно дело, пара- и делтапланиризм, рафтинг, леководолазно дело, скално катерене и алпинизъм, планинско ориентиране, парашутизъм, спасителни акции.

В дружеството работим в синхрон. Основните заслуги за успехите са на неговия дългогодишен секретар Петър Смилянов, защото той работи като часовник. Разбира се, всички му помагаме. Не на последно място бих посочил приноса (19 години) на бившия председател на дружеството Ангел Башов. Сега ние просто следваме пътеката, начертана от тях.

А по отношение на състоянието и стопанисването на материалната база?

През 2003 г. тогавашното Ми-

шен сътрудник на вестник „Ехо”

„Изключително разнообразността на ТД „Момини двори” е в неговото съществуване, което е в рамките на едно и да се обхване напълно. Но изнесената тук информация е интерес, да приобщи към дружеството нови любители и да предизвика в душите и желание за общуване с неговия и величие”, пише авторът на книгата.

Автор на изданието е Атанас Панчелиев – писател, краевед, туристически деятел, инструктор по туризъм и дългогоди-

В ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

В края на октомври ТД „Момини двори” – град Гоце Делчев чества двоен юбилей – 100 години от създаването на дружеството и 50 години от учредяването на Спортен клуб за екстремни спортове „Прилеп”. По главната улица на града премина шестине от ученици – членове на клубове към дружеството, туристически дейатели и гости.

Официалната церемония се проведе на централния площад, където председателят на ТД „Момини двори” Димитър Балтаджиев поздрави туристите и им пожела да имат още по-големи стремежи и да ги осъществяват докрай. Предсе-

ДЪРЖАВАТА ЗА РАЗВИТИЕТО

Димитър БАЛТАДЖИЕВ – председател на Обществения турист от 20 години, активен

ние и гордост.

В дружеството членуват близо 280 души, по-голямата част от които са ученици. На територията на общината имаме много добре поддържана и обзаведена хижа – „Славянка”, където провеждаме зелени училища, семинари с ученици, което допринася за общуване с природата.

Какво бихте разказали за клубните дейности на ТД „Момини двори”?

В дружеството има Клуб на туристи ветерани, пешеходен клуб, туристически хор, ученически клубове и Клуб за екстремни спортове „Прилеп”, който тази година навършва 50 години. В него се развиват пещерно дело, пара- и делтапланиризм, рафтинг, леководолазно дело, скално катерене и алпинизъм, планинско ориентиране, парашутизъм, спасителни акции.

В дружеството работим в синхрон. Основните заслуги за успехите са на неговия дългогодишен секретар Петър Смилянов, защото той работи като часовник. Разбира се, всички му помагаме. Не на последно място бих посочил приноса (19 години) на бившия председател на дружеството Ангел Башов. Сега ние просто следваме пътеката, начертана от тях.

А по отношение на състоянието и стопанисването на материалната база?

През 2003 г. тогавашното Ми-

КНИЖНА ЛАВИЦА

С ПОКОРЕНИ ОТ КРАСОТАТА

Наскоро излязлата книга „С покорени от красотата сърца” е посветена на 100 години туристическо дружество „Момини двори” – Гоце Делчев и 50 години Клуб за екстремни спортове „Прилеп” към него. Съдържа интересни текстове и богат снимков материал.

Автор на изданието е Атанас Панчелиев – писател, краевед, туристически деятел, инструктор по туризъм и дългогоди-

шен сътрудник на вестник „Ехо”

„Изключително разнообразността на ТД „Момини двори” е в неговото съществуване, което е в рамките на едно и да се обхване напълно. Но изнесената тук информация е интерес, да приобщи към дружеството нови любители и да предизвика в душите и желание за общуване с неговия и величие”, пише авторът на книгата.

ИЛЕЙ ЧЕВ ПРАЗНУВАХА ДВОЕН ЮБИЛЕЙ

ноември 2022 г.

9

дателят на БТС Венцислав Венев също поднесе поздравления, изрази задоволството си да види толкова много млади туристи и подчерта огромния принос на ръководството на дружеството за постигнатите успехи. Димитър Балтаджиев връчи грамоти и награди на изявени активисти. След награждаванията официалното тържество завърши с великолепените изпълнения на Ансамбъла за народни песни и танци – град Гоце Делчев.

На празнична вечер по повод двата юбилея се събраха членове на дружеството, официални гости, общественици и спомоществова-

на БТС. Отличия „Заслужил деятел на БТС“ и „Отличник на БТС“, както и значки за участие в движенията „Опознай България – 100 Национални туристически обекта“ и „Покорител на 10-те планински първенци“ бяха връчени на изявени туристически дейатели.

ЕХО

тели, представители на туристически дружества от съседни общини. Празника споделиха и зам. кметът Саит Иброш, депутатът Богдан Боцев и Петър Берон – учен, зоолог, биоспелеолог и приятел на неврокопските пещерняци.

Председателят на БТС Венцислав Венев връчи на Владимир Москов – кмет на град Гоце Делчев, най-високото отличие на БТС – медал „Алеко Константинов“ за принос за развитието на туристическото движение в региона. С медал „За особени заслуги“ бе награден Димитър Балтаджиев – председател на ТД „Момини двори“, а на ТД „Момини двори“ бе връчен плакет

А ТРЯБВА ДА ПОМАГА ЗА НА СОЦИАЛЕН ТУРИЗЪМ

член на УС на БТС, председател на ТД „Момини двори“ – Гоце Делчев, по професия инженер, тук участник в организацията на туристически прояви.

нистерство на вътрешните работи даде безвъзмездно на БТС бивша гранична заграда с цел да се направи туристическа хижа, която сега носи името „Славянка“. В годините дружеството печели два проекта – по трансгранично сътрудничество България – Гърция и по „Красива България“. Със средства от двата проекта и от БТС хижата се превърна в красиво и привлекателно място. Има санитарни възли във всяка стая, конферентна зала, условия за зелени училища. Друг поддържан обект е х. „Попови ливади“, построена през 1964 г. с държавни средства. Стопанисва се от сериозни хижари, които осигуряват добра хигиена и изхранване на туристите. Третият обект е туристическа спалня „Гоце Делчев“ – тук искам да изразя голяма благодарност към Общинското ръководство на града, което през 2002 г. я дава за безвъзмездно ползване от туристическото дружество.

Получавате ли помощ или съдействие от община Гоце Делчев?

Няма случай, в който да сме искали помощ и общината да не е помогнала. Имаме пълно съдействие и от общинското ръководство, и от кмета Владимир Москов. Местни фирми помагат с тяхна продукция – например бутилки минерална вода.

В какви посоки трябва да се търси финансиране за туристи-

ческите дейности?

В последните години се говори, че в българското законодателство терминът социален туризъм е изключен. Не съм съгласен той да се изключва като перо в туризма, защото дружества като нашето не биха могли да осъществяват сериозна дейност без намесата на държавата. В нашия случай това прави общината, общинското ръководство се стреми да помага и на туризма, и на всякакъв вид спортове. Но основната роля би трябвало да бъде на държавата.

Според Вас, като член на УС на БТС, коя или кои са приоритетните задачи за решаване пред управлението на БТС?

Основната задача, която стои пред БТС, е да се легитимира в лицето на държавата, т.е. да бъдем признати като спортно-туристическа организация и по този начин държавата да помага за развитието на туризма. Излизането на хората сред природата и масовият спорт да станат приоритет в държавната политика. Друг приоритет е изчистване на неизяснените въпроси, свързани със собствеността на БТС – изсяняване на правния статут на хижи, спални, заслони и др. Важна задача пред управлението на БТС е обекти, които не се стопанисват добре, да бъдат приведени в нормален вид.

УЧЕНИЧЕСКИЯТ ТУРИЗЪМ Е НАШ ПРИОРИТЕТ

Петър СМИЛЯНОВ – секретар на ТД „Момини двори“ пред в. „Ехо“

Петър Смилянков е завършил полувисш институт за учители в София. Работил е като учител в с. Сатовча, където организира и провежда десетки излети, екскурзии, походи и много спортни състезания. От 1999 г. започва работа като секретар на ТД „Момини двори“ – гр. Гоце Делчев, и изпълнява тази длъжност до днес. Награждаван е с различни отличия на БТС, сред които и медал „Алеко Константинов“.

Г-н Смилянков, ТД „Момини двори“ е всепризнат пример за това, как успешно може да се развива ученическият туризъм. Бихте ли споделили вашия опит?

Първата ми задача като секретар на дружеството бе да орга-

низiram туристически групи в училищата. Още през 2000 -та година имаме вече над 100 ученика от ПМГ „Яне Сандански“. Връчихме членските им книжки на Попово езеро с ритуал поръсване с вода с клеково клонче. В края на годината учениците туристи бяха вече 150.

Започнах срещи с учители туристи и с директорите на училищата. И сега имаме ученически туристически клубове във всички основни и средни училища в Гоце Делчев и в селата Мосомище, Борово и Баницан. Популяризирането на нашата дейност води до по-голяма ангажираност на ръководствата на учебните заведения. В годишния бюджет на дружеството най-много пари отделим за развитие на ученически туризъм. За участието ни в национални туристически походи финансово ни подпомага Община Гоце Делчев. Радваме се на популярност не само в нашия град. Приятно е, когато на улицата те поздравяват и те заобикалят деца с въпроса: „Нали в неделя пак сме заедно на поход, чичо Пешо?“ Радваме се и на признателността на техните родители, които все по-често се включват в походите с децата. По-

магат и когато полагаме маркировки с учениците.

Старам се да възпитаваме у подрастващите дружелюбие, взаимопомощ, грижи за опазване на природата и патриотизъм. Работим и с ученически клубове от област Благоевград. Съвместни походи провеждаме с децата от клуб „Млад планинар“ – гр. Петрич. В края на октомври т.г. те бяха на хижа „Славянка“. В продължение на осем години те честавт основането на техния клуб на х. „Славянка“, която предоставя много добри условия за настаняване и провеждане на различни прояви. Още преди да дойдат, децата заявяват: „Чичо Пешо, искаме да има повече топчета за пейнтбол!“. Ние пък им подаряваме тортата за техния празник. Това е един клуб с изключително добри и работливи ръководители.

Горд съм от факта, че нашата дейност е високо оценена от обществеността в града. Тази година в Деня на будителите ВМРО – гр. Гоце Делчев ни наградиха с приза „Будител на годината“ в Община Гоце Делчев.

ОБЕДИНЯВА НИ ОБЩАТА СТРАСТ КЪМ ПЛАНИНАТА

Цветана ДИМОВА – учител по история и цивилизации във Второ основно училище – град Гоце Делчев и ръководител на клуб „Приключенци“ при 2-ро основно училище – град Гоце Делчев

Моето любимо хоби са посещенията в планините. А идеята да извеждам деца там дойде спонтанно. Преди четири години се свързах с хора от ТД „Момини двори“ и заедно с моя съпруг участвах в похода „По пътя на Самуиловите воители“. Бяхме очаровани, а пък аз професионално свързах туризма с историята. Около година обмислях идеята да създам историко-туристически клуб „Приключенци“ към туристическото дружество и я предложих на Петър Смилянков. Този клуб съществува вече трета година и желаещите да се включат в него са много. Миналата година за пръв път с 29 деца от 2-ро училище участвахме в Ботевия поход, а с тези от училището в с. Мосомище бяхме най-голямата група.

Наред с възторга от природата подрастващите харесват и разказите ми по история. След две

седмици например ще идем пеша до село Делчево – ще разгледаме църквата с интересна история, къщите и пр. Според мен организирането на излети и походи с деца е въпрос на нагласа – желание и вдъхновение. Когато преминах седловината Кончето разбрах, че всичко е възможно – там, на средата на Кончето седеше гайдар с каба гайда и свиреше.

Уверена съм, че ни предстоят още много походи, например „По пътя на Кървавото писмо“ и много други интересни инициативи.

Как преодоляват административните пречки?

Успяваме благодарение подкрепата на директора на нашето училище г-жа Патричкова, която твърдо застава зад нас. Клубът е част ТД „Момини двори“, които поемат част от документалната обработка. Особена подкрепа получаваме от г-н Петър Смилянков. Под негово

ръководство наши деца участваха в полагането на маркировка от с. Голешово до х. „Славянка“. В селото Тодор Балтаджиев изнесе интересна беседа за сражението на четата на П. Яворов с турците.

Днес живеем в стресов период и имаме нужда от разтоварваща почивка. В този смисъл държавата е длъжник, необходими са повече средства в името на здравето и жизнеността на народа. При децата ефектът е многофункционален – здраве, познания, възпитание, това помага просто те да станат добри хора. В планината всички се поздравяваме, защото имаме една обща страст към планината, природата и приключенията.

СПИСЪК

НА РЕГИСТРИРАЛИ СЕ УЧАСТНИЦИ ЗА НАГРАДЖАВАНЕ ОТ НАЦИОНАЛНОТО ДВИЖЕНИЕ „ОПОЗНАЙ БЪЛГАРИЯ 100 НАЦИОНАЛНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТА“ 2022/2023 ГОДИНА

СПИСЪК НА 20- ТЕ УЧАСТНИКА СПЕЧЕЛИЛИ НАГРАДА ТЕРМОБУТИЛКА ЗА ВОДА ОТ РЕГИСТРАЦИЯТА С БРОНЗОВА ЗНАЧКА:

1. Младен Карауланов - гр. Бургас
2. Антоан Манолов - ТД "Кайлъшка долина" - гр. Плевен
3. Жулиета Георгиева - ТД "Приста" - гр. Русе
4. Георги Цинцарски - гр. София
5. Калина Бачиева - гр. София
6. Ивелин Драганов - ТД "100 - те Войводи" гр. Сливен
7. Николета Василева - гр. Враца
8. Николай Аргиров - ТД "Шипка" - гр. Пловдив
9. Диан Танчев Танчев - гр. Бургас
10. Любомир Василев Ангелов - гр. София
11. Калина Йорданова - гр. Бургас
12. Огнян Кирилов Ушатов - гр. Бобов дол
13. Кая Кирил Лазарова - гр. София
14. Милица Георгиева Иванова - гр. Бургас
15. Бистра Чорбаджийска - гр. София
16. Бойко Младенчев - гр. София
17. Стоян Атанасов - ТД "Родни Балкани" - гр. Варна
18. Веселин Мирослав Попалок - гр. Пловдив
19. Анна Любомирова Корилова - гр. Пловдив
20. Александър Сяров - ТД "Ален мак" - гр. Бургас

СПИСЪК НА 20- ТЕ УЧАСТНИКА СПЕЧЕЛИЛИ НАГРАДА ТЕРМОЧАНТА ОТ РЕГИСТРАЦИЯТА СЪС СРЕБЪРНА ЗНАЧКА:

1. Илиян Чорлев - ТД "Шипка" - гр. Пловдив
2. Георги Иванов - гр. Казанлък
3. Мирослав Радев - гр. Ямбол
4. Стоян Атанасов - ТД "Родни Балкани" - гр. Варна
5. Димитър Георгиев - гр. Русе
6. Дамян Попов - гр. Варна
7. Диан Димитров - гр. София
8. Слав Георгиев - ТД "Сърнена гора" - гр. Ст. Загора
9. Марин Стоянов - гр. София
10. Анелия Рачева - ТД "Черноморски простори" - гр. Варна
11. Екатерина Павлова - гр. Перник
12. Димитър Енчев Енев - гр. Стара Загора
13. Геннадий Ганев - ТД "Приста" - гр. Русе
14. Катрин Шаламанова - гр. Соф ия
15. Янка Стоянова - гр. Варна
16. Катина Драганова - гр. София
17. Калина Великова - ТД "Приста" - гр. Русе
18. Георги Стремунлиев - ТД "Устремени" - гр. Асеновград
19. Антоанета Ганева - ТД "Приста" - гр. Русе
20. Радослав Русев - ТД "Средногорец" - гр. Чирпан

ЗЛАТНА ЗНАЧКА - ПЕЧАТИ И МАРКИ, НАГРАДА ТУРИСТИЧЕСКИ САК:

1. НИКОЛАЙ ВАНУЕТИЕВ ЧОЛАКОВ – ГР. СОФИЯ
2. ПЕТЪР ЙОРДАНОВ БОЯНОВ – ГР. СЕВЛИЕВО
3. ИВАН ВАЛЕНТИНОВ ЧОЛАКОВ – ГР. БУРГАС
4. ГАНЧО ВАЛЕНТИНОВ ГЕШЕВ – ГР. БУРГАС
5. НИКОЛАЙ МЛАДЕНОВ ГЕШЕВ – ГР. СОФИЯ
6. АЛЕКСАНДЪР ГЕОРГИЕВ АНДРЕЕВ - ГР. МЕЗДРА
7. ПЛАМЕН ВЛАДИМИРОВ ЯКИМОВ – ГР. СОПОТ
8. ДОБРИН ДИМИТРОВ РУСЕВ – ГР. ТЪРГОВИЩЕ
9. СЛАВЧО КРУМОВ МИХАЙЛОВ – ГР. БРЕЗНИК
10. АНГЕЛ МИХАЙЛОВ АНГЕЛОВ – ГР. СОФИЯ
11. НИКОЛАЙ ИВАНОВ ДОБРЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
12. ТЕОДОРА АНГЕЛОВА ДАЧЕВА – ГР. ПЛОВДИВ
13. КАТРИН НИКИФОРОВА ЙОРДАНОВА – ГР. ПЕРНИК
14. ОГНЯН КИРИЛОВ УШАТОВ- ГР. БОБОВДОЛ
15. ПАВЕЛ СИМЕОНОВ СИМЕОНОВ – ГР. СОФИЯ
16. ТЕОДОРА ГЕОРГИЕВА ДИМИТРОВА – ГР. РАЗГРАД
17. МИЛЕН ДИМОВ ИВАНОВ – ГР. РАЗГРАД
18. СТАНИЛА ИВАНОВА ДИМОВА – ГР. РАЗГРАД
19. КАТЯ ИВАНОВА ИВАНОВА – ГР. СЛИВЕН
20. АНГЕЛ ПЕТРОВ НИКОЛОВ – ГР. ЯМБОЛ
21. СВЕТИН ВЛАДИМИРОВ ХРИСТОВ – ГР. ПЛЕВЕН
22. ИВАЙЛО АНГЕЛОВ МИРЧЕВ – ГР. АСЕНОВГРАД
23. АНДРЕЙ ТОДОРОВ МИТЕВ – ГР. СТАРА ЗАГОРА
24. ИВА ЮРИЕВА ЛЕНЕВА – ГР. СОФИЯ
25. МАТИН ВАСИЛЕВ НАЙДЕНОВ – ГР. СОФИЯ
26. ЦВЕТАЛИН СТОЯНОВ ЧАКЪРОВА – ГР. РАЗГРАД
27. СВЕТИН ЦВЕТАЛИНОВ СТОЯНОВ – ГР. РАЗГРАД
28. РОСИЦА СТАНЧЕВА ЧАКЪРОВА – ГР. РАЗГРАД
29. СЕРГЕЙ ЙОРДАНОВ ИЛИЕВ – ГР. СВОГЕ
30. ГЕРГАНА ЛЪЧЕЗАРОВА ЕЛЕНКОВА – ГР. СВОГЕ
31. ИСА ШАКИР КОДЖАЛИ – ГР. ПЛОВДИВ
32. МАЯ ВЕНЦИСЛАВОВА ПЕТРОВА – ГР. ПЛОВДИВ
33. ПЛАМЕН ЦВЕТКОВ АЛЕКСИЕВ – ГР. СТАРА ЗАГОРА
34. ДАРИНА ГАНЧЕВА ЙОРДАНОВА – ГР. БУРГАС
35. МЛАДЕН ДИМИТРОВ КАРАУЛАНОВ – ГР. БУРГАС
36. НИКОЛАЙ ХРИСТОВ ДОБРЕВ – ТД "ЕДЕЛВАЙС" ПЛОВДИВ
37. БОЯН РАДОСЛАВОВ АНГЕЛОВ – ТД "ЕДЕЛВАЙС" ПЛОВДИВ
38. ТОДОР АЛ. ПЕТЛЕШКОВ – ТД "ЕДЕЛВАЙС" ПЛОВДИВ
39. ПАВЕЛ ДУДЕК – ЧЕХИЯ
40. НЕЛИ ИВАНОВА ИВАНОВА – ГР. СОФИЯ
41. МИЛКА РАШКОВА РАДОМИРОВА – ГР. СОФИЯ
42. ПЛАМЕН ТОДОРОВ ПЕНЧЕВ – ГР. ЛОВЕЧ
43. СВОБОДКА СПАСОВА АНТОНОВА – ГР. РУСЕ
44. ПЕНКА ПЕНЕВА СТЕФАНОВА – ГР. ЛЯСКОВЕЦ
45. АЛБЕНА НИКОЛАЕВА РАДОСЛАВОВА – ГР. ШУМЕН
46. СНЕЖАНА АТАНАСОВА МОЛЛОВА- ГР. ДЕВИН
47. РОСИЦА ЛЮБОМИРОВА КАРАПАНЧЕВА – ГР. СОФИЯ
48. ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ АЛЕКСИЕВ – ГР. БИСТРИЦА
49. НЕЛИ СТОЯНОВА СТОЕВА – ГР. СОФИЯ
50. МАРИЯ - ЖЕЗИФИНА ГЕОРГИЕВА СТОИЛОВА – ГР. СОФИЯ
51. ВАЛЕНТИН ДИМИТРОВ ВАНГЕЛОВ – ГР. СОФИЯ
52. МАРИЯ БИСЕРОВА АНГЕЛОВА – ГР. КОСТИНБРОД
53. КОСТАДИН ДИМИТРОВ АНДОНОВ - ГР. СОФИЯ
54. ГАСУБ САМИ ГАДБАН – ГР. СТАРА ЗАГОРА
55. ЗЛАТИНА СИВЕНОВА СИВЕНОВА – ГР. СТАРА ЗАГОРА
56. НИКОЛА ГАСУБ ГАДБАН – ГР. СТАРА ЗАГОРА
57. МАТИН ГАСУБ ГАДБАН – ГР. СТАРА ЗАГОРА
58. СВЕТИСЛАВ ВЕЛКОВ ВЕЛКОВ – ГР. ВАРНА
59. АДРИАНА ВЕЛКОВА ВЕЛКОВА – ГР. ВАРНА
60. ВАСИЛ КОСТАДИНОВ БЪРЗЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
61. ДЕСИСЛАВА ГЕОРГИЕВА ИВАНОВА – ГР. ПЛОВДИВ
62. ГЕРГАНА ШАРЛ КАНТАРДЖИЕВА – ГР. ПЛОВДИВ
63. НИКОЛАЙ ТЕОДОРОВ КАНТАРДЖИЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
64. МАИЯ ВЪЛЧЕВА ЦЕНОВА – ГР. СОФИЯ
65. ЯНКА НИКОЛАЕВА СТОЯНОВА – ГР. ВАРНА
66. ВЕСЕЛИН СТОИМЕНОВ СТОЯНОВ – ГР. ВАРНА
67. НИКОЛАЙ СТОИМЕНОВ СТОЯНОВ – ГР. ВАРНА
68. ДЕЯН МОМЧИЛОВ ПЕТРОВ – ГР. РУСЕ
69. ТОНЬО ЦВЕТАЛИНОВ ПАВЛОВ – ГР. ПЛЕВЕН
70. СТЕЛА ВЛАДИМИРОВА ПАВЛОВА – ГР. ПЛЕВЕН
71. КАЛИНА ТОНЬОВА ПАВЛОВА – ГР. ПЛЕВЕН
72. ВЕНЦИСЛАВ ТОНЬОВ ПАВЛОВ – ГР. ПЛЕВЕН
73. НОРА КАЛИНОВА РОДОПСКА – ГР. СОФИЯ
74. МИЛКО СТЕФАНОВ ВАКОВ – ГР. СОФИЯ
75. КАТРИН ГАНЧЕВА ВАКОВА – ГР. СОФИЯ
76. АНДРЕЙ РАДОСЛАВОВ ДЕЛИЙСКИ – ГР. СОФИЯ
77. АНИ РАДОСЛАВОВА ДИЛИЙСКА – ГР. СОФИЯ
78. ЕМИЛИЯ ДИМИТРОВА МИКОВА – ГР. СОФИЯ
79. ЯВОР ДИМИТРОВ МИКОВ – ГР. СОФИЯ
80. АНА-МАРИЯ СВЕТИНОВА ЧАКЪРОВА – ГР. РАЗГРАД
81. СЛАВКА ВАСИЛЕВА ЛАЗАРОВА – ГР. АСЕНОВГРАД
82. ВАСИЛ ЙОРДАНОВ МАРИНОВ – ГР. СОФИЯ

83. ВАНЯ ХРИСТОВА МАРИНОВА – ГР. СОФИЯ
84. НИКОЛАЙ ИВАНОВ ДОБРЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
85. ТЕОДОРА НИКОЛОВА ДАЧЕВА – ГР. ПЛОВДИВ
86. КРАСИМИР ПАНТЕЛЕЕВ ПАНТЕЛЕЕВ – ГР. РУСЕ
87. СИЛВИЯ ДИМИТРОВА ТРАНГОС – СОФИЯ
88. ДЕНИСЛАВ КОСТАДИНОВ АНДОНОВ – ГР. СОФИЯ
89. МАРИНА ВЕСЕЛИНОВА ЦВЕТАНОВА – ГР. СОФИЯ
90. КИРИЛ КИРИЛОВ ЛАЛОВ – ГР. СОФИЯ
91. ВЛАДИМИР ВАЛЕНТИНОВ ПЕНОВ – ГР. СОФИЯ
92. ИВАЙЛО БРУНКОВ ГАВРИЛОВ – ГР. СОФИЯ
93. МАРИЕЛА ВЛАДИМИРОВА НАЧЕВА – ГР. СОФИЯ
94. АЛЕКСАНДЪР ГОРШТЕИН – ГР. СОФИЯ
95. НЕВЕНА КРЪСТЕВА – ГР. СОФИЯ
96. ДОБРИН КОЛИЯНОВ ДОЙЧИНОВ – ГР. ВАРНА
97. ИВАН КРУМОВ ПОБОШКОВ – ГР. ВЪРШЕЦ
98. МИЛЕН ИВАНОВ ПОБОШКОВ – ГР. ВЪРШЕЦ
99. ГЕОРГИ ИВАНОВ ВЕЛЧЕВ – ГР. ЯМБОЛ
100. ЕЛЕНА ПЛАВЕНОВА АТАНАСОВА – ГР. СОФИЯ
101. ТАНЯ ТОДОРОВА КОНДАРЕВА – ГР. СОФИЯ
102. МАРИЙКА ТАНЕВА ИВАНОВА
103. ИВАН ПЕТРОВ ИВАНОВ
104. ПЕТЪР ИВАНОВ ПЕТРОВ - ГР. ЧИРПАН
105. НИКОЛАЙ СТОЯНОВ ВЪЛЧЕВ - ГР. ЧИРПАН
106. ДЕНИЗА ДИМИТРОВА – ГР. СОФИЯ
107. КАЛОЯН ПЕТЪР ПЕТРОВ - ГР. СОФИЯ
108. ЯНА КОЛЕВА БЛАГОЕВА - ГР. СОФИЯ
109. ВАСИЛ КРУМОВ БЛАГОЕВ - ГР. СОФИЯ
110. КАТРИН ВАСИЛЕВА БЛАГОЕВА - ГР. СОФИЯ
111. ВИОЛЕТА ВАСИЛЕВА БЛАГОЕВА - ГР. СЕПТЕМВРИ
112. КРУМ ВАСИЛЕВ БЛАГОЕВ - ГР. СЕПТЕМВРИ
113. МИЛАНКА ДИМИТРОВА АНГЕЛОВА
114. ПЕТЯ АНГЕЛОВА БАНЕВА
115. ДАНИЕЛА ГОСПОДИНОВА ИВАНОВА
116. МИГЛЕНА ПЕТРОВА АТАНАСОВА
117. АТАНАС ПЕТРОВ АТАНАСОВ
118. ПЕТЪР АТАНАСОВ ИВАНОВ
119. АСЕН АНГЕЛОВ - ГР. СОФИЯ
120. САВА ГЕНЧЕВ - ГР. СОФИЯ
121. БАНКО ПЕТРОВ БАНЕВ
122. ПЛАМЕН БОРИСЛАВОВ БОНЕВ
123. ТАТЯНА СТАНЧЕВА - ГР. СОФИЯ
124. АСЕН МИЛАНОВ АСЕНОВ - ГР. СОФИЯ
125. КРУМ ГЕОРГИЕВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
126. НИКОЛЕТА ИВАНОВА МЛАДЕНОВА - ГР. СОФИЯ
127. ТЕОДОР КРУМОВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
128. ЗЛАТКО ГЕОРГИЕВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
129. КОНСТАНТИН КРУМОВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
130. КАЛОЯН КРУМОВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
131. СОНЯ ГЕОРГИЕВА ПЕХЛИВАНОВА - ГР. СОФИЯ
132. ТЕМЕНУГА ХРИСТОВА ИЛИЕВА - ГР. СОФИЯ
133. ВЕЛЧО ИВАНОВ БОНЕВ - ГР. СОФИЯ
134. КАНЕЛИЯ ТОДОРОВА НИКОЛОВА
135. ЕЛИНА ВЕЛЧЕВА БОНЕВА – ГР. СОФИЯ
136. ЕЛЕНА ПЕТРОВА НИКОЛОВА
137. МАРИЯ ТОДОРОВА НИКОЛОВА
138. ДИМИТЪР КИРИЛОВ ЙОРГОВ – ГР. СОФИЯ
139. КИРИЛ ДИМИТРОВ ЙОРГОВ – ГР. СОФИЯ
140. ИЛИНА ЕМИЛОВА ИВАНОВА – ГР. СОФИЯ
141. ДОБРОМИР СТЕФАНОВ ГАНЧЕВ – ГР. СОФИЯ
142. МИЛЕН ИВАНОВ МИЛЧЕВ – ГР. СОФИЯ
143. ЕМИЛИЯ КРАСИМИРОВА МАРИНОВА – ГР. СОФИЯ
144. ПЕТЪР ИВАНОВ БОНЕВ – ГР. СОФИЯ
145. ВЕСИНА БОЙЧОВА ВАСИЛЕВА – ГР. СОФИЯ
146. АЛЕКСАНДЪР СТЕФАНОВ ДИМИТРОВ – ГР. ПЛОВДИВ
147. БОРИСЛАВ ТЕНЕВ ИВАНОВ – ГР. СОФИЯ
148. ТЕОДОРА ЕВГЕНИЕВА ТАСАДЖИКОВА – ГР. ВАРНА
149. ТОДОР НИКОЛАЕВ КАНДАРЕВ – ГР. СОФИЯ
150. СТАНИСЛАВ ПЛАМЕНОВ ТЕРЗИЕВ – ГР. ПЛЕВЕН
151. СВЕТОСЛАВ ГРИГОРОВ СТАНЕВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
152. НИКОЛАЙ КРАСИМИРОВ БЪЧВАРОВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
153. ДИМИТЪР МАТИНОВ ДИМИТРОВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
154. АЛТЪНАЙ МЕХМЕДОВ АЛИЕВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
155. ЛЪЧЕЗАР ВАЛЕНТИНОВ НАЙДЕНОВ – Г. ОРЯХОВИЦА
156. АЛЕКСАНДЪР ЕВГЕНИЕВ ИВАНОВ – ТД „СЪРНЕНА ГОРА“ - СТ. ЗАГОРА
157. НИКОЛАЙ ТОДОРОВ КОЛЕВ – ТД „СЪРНЕНА ГОРА“ - СТ. ЗАГОРА
158. ПЕТЯ ПЕНКОВА СТОЯНОВА – ГР. РУСЕ
159. СВЕТОСЛАВ ИВАНОВ СТОЯНОВ – ГР. РУСЕ
160. ИВЕЛИН СВЕТОСЛАВОВ СТОЯНОВ – ГР. РУСЕ
161. РУМЯНА СВЕТОСЛАВОВА СТОЯНОВА – ГР. РУСЕ
162. ЯНИСЛАВ ЦАНКОВ ЦАНКОВ – ГР. СОФИЯ
163. ИЗABELA СЕБУХ КОСЕВА – ГР. СОФИЯ
164. РАДОСТИН БОЯНОВ АНГЕЛОВ - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
165. МАРИНА ИВ. ПОПОВА - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
166. ГЕОРГИ АНТИМ. ХАДЖИЕВ - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
167. РАДОСТИН ВОЛОД. САРИН - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
168. ХРИСТИНКА ПАСКАЛЕВА ТРИФОНОВА - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ

СТАРОЗАГОРЦИ ИЗКАЧИХА АМА ДАБЛАМ

На 3 ноември т.г. българска група алпинисти е изкачила хималайския връх Ама Даблам (6 812 м). Той официално е обявен за третият най-популярен непалски връх за изкачвания с разрешително от непалските власти. Името му, преведено на български, означава "Огърлица на майката" – дългите хребети от всяка страна на върха са като ръцете на майка (ама), прегърнала детето си и висящия ледник, смятан за даблам – традиционната двойна висулка, съдържаща изображения на боговете, носена от жените шерпи. В продължение на няколко дни, снагата на връх Ама Даблам е заела почти цялото източно небе за всеки, който е тръгнал към базовия лагер на Еверест – най-по-

пулярния височинен трекинг маршрут в света. Заради своите извисяващи се хребети и стръмни стени, Ама Даблам често е наричан "Матерхорн на Хималаите". Значимостта и красотата на върха е увековечена върху непалската банкнота от една рупия.

Петима от старозагорските алпинисти са изкачили успешно връх Ама Даблам, считан от мнозина за един от най-красивите върхове на планетата ни. След изтощително почти 12-часово изкачване, българите стъпват на върха между 13:00 и 14:00 часа местно време на 3 ноември 2022 г. След кратък престой за снимки на върха ги е очаквало почти 1000-метрово нощно спускане с рапели към един от долните лагери.

Преди тях само седем българи са

изкачвали Ама Даблам – четирима мъже и три жени (шестима през ноември 2009 г. и една жена през ноември 2021 г.). Ето и имената на нашите смелчащи: Жеко Въртев (изкачва се за втори път, след експедицията от 2009 г.); Стефан Въртев (негов син); Нели Йорданова, Ивелина Божкова и Калин Иванов.

Нели и Ивелина са членове на Алпийски клуб „Железник“ при туристическо дружество „Сърнена гора“, а Калин е член на ски клуба към дружеството.

Поздравления за смелостта и добрата подготовка, продължила повече от две години! Изключително сме горди, че в редиците на нашето дружество има алпинисти, които прославят своето и нашето име толкова високо и толкова далеч и са сред само единадесетте българи, стъпили на връх Ама Даблам в Хималаите!

По Фейсбук страницата на ТД „Сърнена гора“ – Стара Загора

ЗЛАТНА ЗНАЧКА - ПЕЧАТИ, НАГРАДА РАНИЦА:

1. ПЕТЪР НИКОЛОВ ТРУХЧЕВ – ГР. ТВЪРДИЦА
2. НИКОЛАЙ ВАНУЕТИЕВ ЧОЛАКОВ – ГР. СОФИЯ
3. ЯВОР НИКОЛОВ ШОПОВ – ГР. СОФИЯ
4. ЙОРДАНКА ЯВОРОВА ШОПОВА – ГР. СОФИЯ
5. ЯСЕН ЯВОРОВ ШОПОВ – ГР. СОФИЯ
6. РАЛИЦА СТОЯНОВА СПАСОВА – ГР. СОФИЯ
7. ГЕОРГИ ДИМИТРОВ СПАСОВ – ГР. СОФИЯ
8. СТОЯН ГЕОРГИЕВ СПАСОВ – ГР. СОФИЯ
9. ПЕТЪР ЙОРДАНОВ БОЯНОВ – ГР. СОФИЯ
10. БОРИС ПЕТРОВ КАРАИВАНОВ – ГР. СОФИЯ
11. ЙОРДАН ГЕОРГИЕВ ДИМИТРОВ – ГР. ДОБРИЧ
12. АЛЕКСАНДЪР ГЕОРГИЕВ ЦИНЦАРСКИ – ГР. СОФИЯ
13. ИВА ИВАНОВА ЦИНЦАРСКА – ГР. СОФИЯ
14. ГЕОРГИ АЛЕКСАНДРОВ ЦИНЦАРСКИ – ГР. СОФИЯ
15. ПЛАМЕН ВЕСКОВ БЮЙЛЕКОВ – ГР. СОФИЯ
16. МИЛЕН НИКОЛОВ НИКОЛОВ – ГР. СОФИЯ
17. ГЕОРГИ ВЛАДИМИРОВ ПЪРВАНОВ – ГР. СОФИЯ
18. ВИКТОРИЯ ВЛАДИМИРОВА ПЪРВАНОВА – ГР. СОФИЯ
19. ИВАН ВАЛЕНТИНОВ ЧОМАКОВ – ГР. БУРГАС
20. ГАНЧО ВАЛЕНТИНОВ ГЕШЕВ – ГР. СОФИЯ
21. НИКОЛАЙ МЛАДЕНОВ ГЕШЕВ – ГР. СОФИЯ
22. ГАБРИЕЛА ГЕОРГИЕВА ВЛАДИМИРОВА – ГР. СОФИЯ
23. АЛЕКСАНДЪР ГЕОРГИЕВ АНДРЕЕВ - ГР. МЕЗДРА
24. МАРТИН РУМЕНОВ РАДЕНКОВ – ГР. СОФИЯ
25. ДИЯН ТАНЧЕВ ТАНЧЕВ – ГР. БУРГАС
26. ХРИСИМИРА ДМИТРИЕВА МИТОВА – ГР. СОФИЯ
27. АЛЕКСАНДЪР БОЖИДАРОВ ТОДОРОВ – ГР. СОФИЯ
28. МАРИЯНА БОЖИДАРОВА ТОДОРОВА – ГР. СОФИЯ
29. БОЖИДАР ТОДОРОВ ТОДОРОВ – ГР. СОФИЯ
30. СТЕФАНИ ЖИВКОВА ЖЕКОВА – ГР. СОФИЯ
31. ПЛАМЕН ВЛАДИМИРОВ ЯКИМОВ – ГР. СОПОТ
32. ВЕСЕЛА ЯНКОВА ЧОЛАКОВА – ГР. СОПОТ
33. ДОБРИН ДИМИТРОВ РУСЕВ – ГР. ТЪРГОВИЩЕ
34. ГЕОРГИ МИЛКОВ ИВАНОВ – ГР. КАЗАНЛЪК
35. СЛАВЧО КРУМОВ МИХАЙЛОВ – ГР. БРЕЗНИК
36. ЛИЛИЯ СТЕФАНОВА АСОВА- ГР. СОФИЯ
37. АНГЕЛ МИХАЙЛОВ АНГЕЛОВ – ГР. СОФИЯ
38. ДЕНИЦА НИКОЛАЕВА ГЕОРГИЕВА – ГР. СОФИЯ
39. НИКОЛАЙ ИВАНОВ ДОБРЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
40. ТЕОДОРА АНГЕЛОВА ДАЧЕВА – ГР. ПЛОВДИВ
41. АНТОН ПЛАМЕНОВ ЯНКОВ – ГР. ПАЗАРДЖИК ТД „АЛЕКО“
42. ИВАНКА ВАСИЛЕВА ЗАКОВА – ГР. ПАЗАРДЖИК ТД „АЛЕКО“
43. ЕЛЕНА ВАСИЛЕВА КИСИМОВА – ГР. СОФИЯ
44. ВЛАДИМИР ВЛАДИМИРОВ МИЛАНОВ
45. АЛЕКСАНДЪР ВЛАДИМИРОВ МИЛАНОВ
46. КАТРИН НИКИФОРОВА ЙОРДАНОВА – ГР. ПЕРНИК
47. ЯНА ДАНИЕЛОВА СТОЯНОВА – ГР. СОФИЯ
48. ГЕОРГИ СТОЯНОВ ГЕОРГИЕВ – ГР. СОФИЯ
49. АЛЕКСАНДРА РУМЕНОВА ДИМИТРОВА – ГР. СОФИЯ
50. ОГНЯН КИРИЛОВ УШАТОВ- ГР. БОБОВДОЛ
51. НИКОЛАЙ ДОИЧИНОВ РАНГЕЛОВ
52. СОНЯ ЛЮБИМИРОВА КОЛЕВА
53. ТАНЯ ЯНКОВА ЗАПРЯНОВА
54. МИРОСЛАВ ЦАНКОВ НАЙДЕНОВ – ГР. СОФИЯ
55. СТЕФАН НИКОЛАЕВ ТОДОРОВ – ГР. ВАРНА
56. СИМЕОН ХРИСТОВ ИВАНОВ – ГР. ПЛЕВЕН
57. ТЕОДОРА ГЕОРГИЕВА ДИМИТРОВА – ГР. РАЗГРАД
58. МИЛЕН ДИМОВ ИВАНОВ – ГР. РАЗГРАД
59. СТАНИЛА ИВАНОВА ДИМОВА – ГР. РАЗГРАД
60. ИВАН ИВАЛИНОВ СТОЕВ – ГР. ХАРМАНЛИ
61. ПЛАМЕН ДИМИТРОВ СОКОЛОВ – ГР. СОФИЯ
62. КАТЯ ИВАНОВА ИВАНОВА – ГР. СЛИВЕН
63. ИНА НИКОЛОВА МИХАЙЛОВА – ГР. СОФИЯ
64. МАЯ СТОЯНОВА НЕДЕВА – ГР. ЯМБОЛ
65. АНГЕЛ ПЕТРОВ НИКОЛОВ – ГР. ЯМБОЛ
66. ВАНЯ ИВАНОВА МИХАЙЛОВА – ГР. СОФИЯ
67. БОЙКО МИНЧЕВ МЛАДЕНЧЕВ – ГР. СОФИЯ
68. АНАСТАС ГЕОРГИЕВ ПУШКАРОВ – ГР. ПЛОВДИВ
69. ДЕНСЛАВА ПЕТРОВА ЦВЕТАНОВА – ГР. СОФИЯ
70. СВЕТИЛИН ВЛАДИМИРОВ ХРИСТОВ – ГР. ПЛЕВЕН
71. ЛИЛИЯ ХРИСТОВА КОЛОВСКА – ГР. МЕЗДРА
72. ДАНИЕЛ ВЛАДИМИРОВ КОЛОВСКИ – ГР. МЕЗДРА
73. ВЛАДИМИР ДАНИЕЛОВ КОЛОВСКИ – ГР. МЕЗДРА
74. ВАСИЛКА ИВАЙЛОВА КОЛОВСКА – ГР. МЕЗДРА
75. ИВАЙЛОАНГЕЛОВ МИРЧЕВ – ГР. АСЕНОВГРАД
76. АНДРЕЙ ТОДОРОВ МИТЕВ – ГР. СТАРА ЗАГОРА
77. ИВА ЮРИЕВА ЛЕНЕВА – ГР. СОФИЯ
78. МАРТИН ВАСИЛЕВ НАЙДЕНОВ - ГР. СОФИЯ
79. ЦВЕТАЛИН СТОЯНОВ ЧАКЪРОВ – ГР. РАЗГРАД
80. СВЕТИЛИН ЦВЕТАЛИНОВ СТОЯНОВ – ГР. РАЗГРАД
81. РОСИЦА СТАНЧЕВА ЧАКЪРОВА – ГР. РАЗГРАД
82. СЕРГЕЙ ЙОРДАНОВ ИЛИЕВ – ГР. СВОГЕ
83. ГЕРГАНА ЛЪЧЕЗАРОВА ЕЛЕНКОВА – ГР. СВОГЕ
84. КАЛИН ЛЮБЕНОВ СЪБОТИНОВ – ГР. СОФИЯ
85. КИРИЛ БОРИСОВ ШОПСКИ – ГР. СОФИЯ
86. КАЛИНКА БОЖИДАРОВА ХРИСТОВА – ГР. СОФИЯ
87. ИСА ШАКИР КОДЖААЛИ – ГР. ПЛОВДИВ
88. МАЯ ВЕНЦИСЛАВОВА ПЕТРОВА – ГР. ПЛОВДИВ
89. ПЛАМЕН ЦВЕТКОВ АЛЕКСИЕВ – ГР. СТАРА ЗАГОРА
90. ДАРИНА ГАНЧЕВА ЙОРДАНОВА – ГР. БУРГАС
91. МЛАДЕН ДИМИТРОВ КАРАУЛАНОВ – ГР. БУРГАС
92. ЕВГЕНИЙ ЙОРДАНОВ САВОВ – ГР. САМОКОВ
93. ВАЛЕНТИН П. ХАДЖИНАКОВ – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
94. ДАНИЕЛА АНГЕЛОВА НИКОЛОВА – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
95. ЕЛЕНА НИКОЛОВА СУКОВА – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
96. МИНКА ВИДОЛОВА ПЕТКОВА – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
97. ВЕСКА ИВАНОВА ПАЗАРДЖИЕВА – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
98. НИКОЛАЙ ХРИСТОВ ДОБРЕВ – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
99. СТОЯН ИВАНОВ РАНГЕЛОВ – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
100. СТЕФАН АТАНАСОВ СИМЕОНОВ – ТД "ЕДЕЛВАЙС" - ПЛОВДИВ
101. ИВАНКА НИКОЛОВА БОЙЧЕВА – ТД „ЕДЕЛВАЙС“ - ПЛОВДИВ
102. ИВАНКА БОРИСЛАВОВА ШОПОВА – ТД „ЕДЕЛВАЙС“ - ПЛОВДИВ
103. БОЯН РАДОСЛАВОВ АНГЕЛОВ – ТД „ЕДЕЛВАЙС“ - ПЛОВДИВ
104. ТОДОР АЛ. ПЕТЛЕШКОВ – ТД „ЕДЕЛВАЙС“ - ПЛОВДИВ
105. МАРИЙКА ТАНЕВА ИВАНОВА
106. ИВАН ПЕТРОВ ИВАНОВ
107. ПЕТЪР ИВАНОВ ПЕТРОВ - ГР. ЧИРПАН
108. НИКОЛАЙ СТОЯНОВ ВЪЛЧЕВ - ГР. ЧИРПАН
109. ДЕНИЗА ДИМИТРОВА – ГР. СОФИЯ
110. КАЛОЯН ПЕТЪР ПЕТРОВ - ГР. СОФИЯ
111. ЯНА КОЛЕВА БЛАГОЕВА - ГР. СОФИЯ
112. ВАСИЛ КРУМОВ БЛАГОЕВ - ГР. СОФИЯ
113. КАТРИН ВАСИЛЕВА БЛАГОЕВА - ГР. СОФИЯ
114. ВИОЛЕТА ВАСИЛЕВА БЛАГОЕВА - ГР. СЕПТЕМВРИ
115. КРУМ ВАСИЛЕВ БЛАГОЕВ - ГР. СЕПТЕМВРИ
116. МИЛАНКА ДИМИТРОВА АНГЕЛОВА
117. ПЕТЯ АНГЕЛОВА ГОСПОДИНОВА-БАНЕВА
118. ДАНИЕЛА ГОСПОДИНОВА ИВАНОВА
119. МИГЛЕНА ПЕТРОВА АТАНАСОВА
120. АТАНАС ПЕТРОВ АТАНАСОВ
121. ПЕТЪР АТАНАСОВ ИВАНОВ
122. НОНКА ПЪРВАНОВА КРЪСТЕВА - ТД „КРАКРА ПЕРНИШКИ“- ПЕРНИК
123. ТОНИ ВЕНКОВ КРЪСТЕВ - ТД „КРАКРА ПЕРНИШКИ“ - ПЕРНИК
124. БАНКО ПЕТРОВ БАНЕВ - ГР. СОФИЯ
125. ПЛАМЕН БОРИСЛАВОВ БОНЕВ - ГР. ПЛОВДИВ
126. ТАТЯНА СТАНЧЕВА - ГР. СОФИЯ
127. АСЕН МИЛАНОВ АСЕНОВ - ГР. СОФИЯ
128. КРУМ ГЕОРГИЕВ КОСТАДИНОВ -ГР. СОФИЯ
129. НИКОЛЕТА ИВАНОВА МЛАДЕНОВА - ГР. СОФИЯ
130. ТЕОДОР КРУМОВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
131. ЗЛАТКО ГЕОРГИЕВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
132. КОНСТАНТИН КРУМОВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
133. КАЛОЯН КРУМОВ КОСТАДИНОВ - ГР. СОФИЯ
134. СОНЯ ГЕОРГИЕВА ПЕХЛИВАНОВА - ГР. СОФИЯ
135. ТЕМЕНУГА ХРИСТОВА ИЛИЕВА - ГР. СОФИЯ
136. ВЕЛЧО ИВАНОВ БОНЕВ – ГР. СОФИЯ
137. КАНЕЛИЯ ТОДОРОВА НИКОЛОВА
138. ЕЛИНА ВЕЛЧЕВА БОНЕВА – ГР. СОФИЯ
139. ЕЛЕНА ПЕТРОВА НИКОЛОВА
140. МАРИЯ ТОДОРОВА НИКОЛОВА
141. ДИМИТЪР КИРИЛОВ ЙОРГОВ – ГР. СОФИЯ
142. КИРИЛ ДИМИТРОВ ЙОРГОВ – ГР. СОФИЯ
143. ИЛИНА ЕМИЛОВА ИВАНОВА – гр. СОФИЯ
144. ДОБРОМИР СТЕФАНОВ ГАНЧЕВ – ГР. СОФИЯ
145. МИЛЕН ИВАНОВ МИЛЧЕВ – ГР. СОФИЯ
146. ЕМИЛИЯ КРАСИМИРОВА МАРИНОВА – ГР. СОФИЯ
147. ПЕТЪР ИВАНОВ БОНЕВ – ГР. СОФИЯ
148. ВЕСИНА БОЙЧОВА ВАСИЛЕВА – ГР. СОФИЯ
149. ВЕНЦИСЛАВ ПЕНЧЕВ ПЕНЧЕВ – ГР. СОФИЯ
150. СВЕТИЛА ВЕЛЧЕВА ХРИСТЕВА – ГР. СОФИЯ
151. ЕМИЛ ДИМИТРОВ ВАЧЕВ – ГР. СВОГЕ
152. ПАВЕЛ ДУДЕК – ЧЕХИЯ
153. ИВАН ХРИСТОВ КОСТОВ
154. НЕЛИ ИВАНОВА ИВАНОВА – ГР. СОФИЯ
155. ВАНГЕЛИЯ АТАНАСОВА ГАЛЕВА – ГР. ПЕРНИК
156. МАРГАРИТА ПЕТРОВА НИКОВА – ГР. ПЕРНИК
157. ЦАЧО ДАНЧЕВ ВАСИЛЕШКИ – ГР. СОФИЯ
158. МЕТОДИ ХРИСТОВ МЕТОДИЕВ – ГР. САМОКОВ
159. МИЛКА РАШКОВА РАДОМИРОВА – ГР. СОФИЯ
160. КОНСТАНТИН КИРИЛОВ СИРОМАХОВ
161. ПЛАМЕН ТОДОРОВ ПЕНЧЕВ – ГР. ЛОВЕЧ
162. СВОБОДКА СПАСОВА АНТОНОВА – ГР. РУСЕ
163. ПЕНКА ПЕНЕВА СТЕФАНОВА – ГР. ЛЯСКОВЕЦ
164. ГАЛЯ ИЛИЕВА ИЛИЕВА – ГР. СОФИЯ
165. АЛБЕНА НИКОЛАЕВА РАДОСЛАВОВА – ГР. ШУМЕН
166. ТАТЯНА ДРАГОМИРОВА ТАМБУЕВА – ГР. ЗЛАТИЦА
167. ФИЛИП ОРЛИНОВ ТАМБУЕВ – ГР. ЗЛАТИЦА
168. ОРЛИН ИВАНОВ ТАМБУЕВ – ГР. ЗЛАТИЦА
169. ДИМИТЪР ИВАНОВ ТОДОРОВ – ГР. ПЛЕВЕН
170. СНЕЖАНА АТАНАСОВА МОЛЛОВА- ГР. ДЕВИН
171. БОРЯНА НИКОЛАЕВА ВАСИЛЕВА
172. ЕМИЛ ВЪЛЧЕВ ВАСИЛЕВ – ГР. ШУМЕН
173. ТОДОР НИКОЛАЕВ КОНДАРЕВ – ГР. СОФИЯ
174. РОСИЦА ЛЮБОМИРОВА КАРАПАНЧЕВА – ГР. СОФИЯ
175. ВЕНЦИСЛАВ ЦВЕТАНОВ МИНКОВ – ГР. СОФИЯ
176. КРИСТИНА КРАСИМИРОВА СТОЯНОВА – ГР. СОФИЯ
177. ЗДРАВКО ИВАНОВ ПЕТРОВ - ГР. СОПОТ
178. ПЕТЯ СЕМКОВА НЕЙКОВА – ГР. СОПОТ
179. ЕМИЛ ЙОРДАНОВ ДОЧЕВ – ГР. СОФИЯ
180. БОРЯНА ГЕОРГИЕВА ГОЦЕВА – ГР. СОФИЯ
181. ЦВЕТА ЙОРДАНОВА ДОЧЕВА – ГР. СОФИЯ
182. ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ АЛЕКСИЕВ – ГР. БИСТРИЦА
183. НЕЛИ СТОЯНОВА СТОЕВА – ГР. СОФИЯ
184. МАРИЯ ЖЕЗИФИНА ГЕОРГИЕВА СТОИЛОВА – ГР. СОФИЯ
185. ВАЛЕНТИН ДИМИТРОВ ВАНГЕЛОВ – ГР. СОФИЯ
186. КОНСТАНТИН ДИМИТРОВ ВАНГЕЛОВ – ГР. СОФИЯ
187. МАРИЯ БИСЕРОВА АНГЕЛОВА – ГР. КОСТИНЪРОД
188. РОСТИСЛАВ ВАЛЕНТИНОВ ВЪЛЧЕВ – ГР. ДОБРИЧ
189. МАРИЯ ГАЛИНОВА ВЪЛЧЕВА ГР. ДОБРИЧ
190. СТЕФАН ГОСПОДИНОВ СТОЙЧЕВ
191. КОСТАДИН ДИМИТРОВ АНДОНОВ - ГР. СОФИЯ
192. ЗДРАВКА ИВАНОВА СИМЕОНОВА – ГР. СОФИЯ
193. ПЛАМЕН КРЪСТЕВ ПЪРВАНОВ – ГР. СОФИЯ
194. ЛИЛЯНА НАЙДЕНОВА ГАНЕВА – ГР. СОФИЯ
195. АНТОН АЛЕКСИЕВ АЛЕКСИЕВ – ГР. СЛИВЕН
196. ГЕОРГИ АЛЕКСИЕВ АЛЕКСИЕВ – ГР. СЛИВЕН
197. ГАСУБ САМИ ГАДБАН – ГР. СТАРА ЗАГОРА
198. ЗЛАТИНА СИВЕНОВА СИВЕНОВА – ГР. СТАРА ЗАГОРА
199. НИКОЛА ГАСУБ ГАДБАН – ГР. СТАРА ЗАГОРА
200. МАРТИН ГАСУБ ГАДБАН – ГР. СТАРА ЗАГОРА
201. ГАНКА ПЕТРОВА СТОЯНОВА – ГР. ВАРНА
202. ВЕЛКО СТОЯНОВ ВЕЛКОВ – ГР. ВАРНА
203. СВЕТИЛОЗАР ВЕЛКОВ ВЕЛКОВ – ГР. ВАРНА
204. АДРИАНА ВЕЛКОВА ВЕЛКОВА – ГР. ВАРНА
205. ВАСИЛ КОСТАДИНОВ БЪРЗЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
206. РАДКА ГЕОРГИЕВА БЪРЗЕВА – ГР. ПЛОВДИВ
207. ДЕСИСЛАВА ГЕОРГИЕВА ИВАНОВА – ГР. ПЛОВДИВ
208. АНДЖЕЛИНА ДЕЯН КЕРАЙ – ГР. СОФИЯ
209. ДЖУЛИЯ ДЕЯН КЕРАЙ – ГР. СОФИЯ
210. ГЕРГАНА ШАРЛ КАНТАРДЖИЕВА – ГР. ПЛОВДИВ
211. НИКОЛАЙ ТЕОДОРОВ КАНТАРДЖИЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
212. МАЯЙ ВЪЛЧЕВА ЦЕНОВА – ГР. СОФИЯ
213. ЯНКА НИКОЛАЕВА СТОЯНОВА – ГР. ВАРНА
214. ВЕСЕЛИН СТОИМЕНО СТОЯНОВ – ГР. ВАРНА
215. НИКОЛАЙ СТОИМЕНОВ СТОЯНОВ – ГР. ВАРНА
216. ХРИСТОМИРА КРАСИМИРОВА АШКОВА - ГЕШЕВА – ГР. СОФИЯ
217. ПОЛИНА КОСТОВА ПАШЕВА – ГР. СУХИНДОЛ
218. МАРИАНА ПАНЧЕВА ПАШЕВА – ГР. СУХИНДОЛ
219. КОСТАДИН ГЕОРГИЕВ СТОЙЧЕВ – ГР. СТАРА ЗАГОРА
220. ДЕЯН МОМЧИЛОВ ПЕТРОВ – ГР. РУСЕ
221. ТОНЬО ЦВЕТАЛИНО ПАВЛОВ – ГР. ПЛЕВЕН
222. СТЕЛА ВЛАДИМИРОВА ПАВЛОВА – ГР. ПЛЕВЕН
223. КАЛИНА ТОНЬОВА ПАВЛОВА – ГР. ПЛЕВЕН
224. ВЕНЦИСЛАВ ТОНЬОВ ПАВЛОВ – ГР. ПЛЕВЕН
225. НОРА КАЛИНОВА РОДОПСКА – ГР. СОФИЯ
226. МИЛКО СТЕФАНОВ ВАКОВ – ГР. СОФИЯ
227. КАТРИН ГАНЧЕВА ВАКОВА – ГР. СОФИЯ
228. АНЕЛИЯ ЙОВКОВА ВАСИЛЕВА – ГР. СОФИЯ
229. МАКСИМ АНДРЕЕВ ИВАНОВ – ГР. СОФИЯ
230. ЛИЛИЯ АСЕНОВА ДЕЛИЙСКА – ГР. СОФИЯ
231. РАДОСЛАВ ЦВЕТКОВ ДЕЛИЙСКИ – ГР. СОФИЯ
232. АНДРЕЙ РАДОСЛАВОВ ДЕЛИЙСКИ – ГР. СОФИЯ
233. АНИ РАДОСЛАВОВА ДЕЛИЙСКА – ГР. СОФИЯ
234. ЕМИЛИЯ ДИМИТРОВА МИКОВА – ГР. СОФИЯ
235. ЯВОР ДИМИТРОВ МИКОВ – ГР. СОФИЯ
236. АНА-МАРИЯ СВЕТИНОВА ЧАКЪРОВА – ГР. РАЗГРАД
237. СЛАВКА ВАСИЛЕВА ЛАЗАРОВА – ГР. АСЕНОВГРАД
238. ВАСИЛ ЙОРДАНОВ МАРИНОВ – ГР. СОФИЯ
239. ВАНЯ ХРИСТОВА МАРИНОВА – ГР. СОФИЯ
240. ТАНЯ КРЪСТЕВА ИВАНОВА – ГР. ХАСКОВО
241. ИВАН КИРИЛОВ ИВАНОВ – ГР. ХАСКОВО
242. НИКОЛАЙ ИВАНОВ ДОБРЕВ – ГР. ПЛОВДИВ
243. ТЕОДОРА НИКОЛОВА ДАЧЕВА – ГР. ПЛОВДИВ
244. СИЛВИЯ ДИМИТРОВА ТРАНГОС – ГР. СОФИЯ
245. ПЕТКО ВАЛЕНТИНОВ КОВАЧЕВ – ГР. СОФИЯ
246. ДЕНИСЛАВ КОСТАДИНОВ АНДОНОВ – ГР. СОФИЯ
247. КРАСИМИР ПАНТЕЛЕЕВ ПАНТЕЛЕЕВ – ГР. РУСЕ
248. МАРИНА ВЕСЕЛИНОВА ЦВЕТАНОВА – ГР. СОФИЯ
249. КРАСИМИРА МИТЕВА ГАДЖЕВА – ГР. БУРГАС
250. КИРИЛ КИРИЛОВ ЛАЛОВ – ГР. СОФИЯ
251. СТАНИСЛАВ ДИМЧЕВ НИКОЛОВ – ГР. ДОБРИЧ
252. БОРИСЛАВ ДИМЧЕВ НИКОЛОВ – ГР. ДОБРИЧ
253. ВЛАДИМИР ВАЛЕНТИНОВ ПЕНОВ – ГР. СОФИЯ
254. ДЕСИСЛАВА РАЙКОВА ПЕНОВА – ГР. СОФИЯ
255. РАЯ ВЛАДИМИРОВА ПЕНОВА – ГР. СОФИЯ
256. РАДКА НИКОЛОВА ПЕНОВА – ГР. СОФИЯ
257. ХРИСТИАНА АНГЕЛОВА СТОЕВА – ГР. СОФИЯ
258. ВЕСЕЛА АСПАРУХОВА ТРАЙКОВА – ГР. СОФИЯ
259. ПЕТЪР ЦАНКОВ ЦАНКОВ – ГР. СОФИЯ
260. БОРИС ЦАНКОВ ЦАНКОВ – ГР. СОФИЯ
261. ЦАНКО ПЕТКОВ ЦАНКОВ – ГР. СОФИЯ
262. РАДОСТИНА ТОДОРОВА ГЕОРГИЕВА – ЦАНКОВА – ГР. СОФИЯ
263. ИВАЙЛО БРУНЧОВ ГАВРИЛОВ – ГР. СОФИЯ
264. МАРИЕЛА ВЛАДИМИРОВА НАЧЕВА – ГР. СОФИЯ
265. АЛЕКСАНДЪР ГОРШТЕИН – ГР. СОФИЯ
266. НЕВЕНА КРЪСТЕВА – ГР. СОФИЯ
267. АНГЕЛ ЯНИК ТРАНГОС – ГР. ПЛОВДИВ
268. ИВАН КРУМОВ ПОБОШКОВ – ГР. ВЪРШЕЦ
269. МИЛЕН ИВАНОВ ПОБОШКОВ – ГР. ВЪРШЕЦ
270. ГЕОРГИ ИВАНОВ ВЕЛЧЕВ – ГР. ЯМБОЛ
271. ЕЛЕНА ПЛАВЕНОВА АТАНАСОВА – ГР. СОФИЯ
272. АЛЕКС АХМЕДОВ АХМЕДОВ – ГР. БЕЛОСЛАВ
273. ГЕРГАНА ВЕЛКОВА МЕХМЕДОВА – ГР. БЕЛОСЛАВ
274. ВЕЛИСЛАВ АХМЕДОВ МЕХМЕДОВ – ГР. БЕЛОСЛАВ
275. АХМЕД ИСМАИЛОВ МЕХМЕДОВ – ГР. БЕЛОСЛАВ
276. ИЛИЯН МИТКОВ ГРОМКОВ – ГР. СОФИЯ
277. ЯВОР СИМЕОНОВ ПАУНОВ – ГР. ПЕРНИК
278. ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ ЦОНЕВ – ГР. ПЕРНИК
279. АЛЕКСАНДЪР СТЕФАНОВ ДИМИТРОВ – ГР. ПЛОВДИВ
280. БОРИСЛАВ ТЕНЕВ ИВАНОВ – ГР. СОФИЯ
281. ТЕОДОРА ЕВГЕНИЕВА ТАСАДЖИКОВА – ГР. ВАРНА
282. ИВАН АЛЕКСАНДРОВ ЗАНОВ – ГР. СИЛИСТРА
283. СТАНИСЛАВ ГЕОРГИЕВ ПОЧЕКАНСКИ – ГР. СОФИЯ
284. МАРСЕЛ ИВАНОВ КОЛОВСКИ – ГР. СОФИЯ
285. ИВАН ПЕТРОВ КОЛОВСКИ – ГР. СОФИЯ
286. ТЕОДОРА ИВАНОВА КОЛОВСКА – ГР. СОФИЯ
287. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ ПАНЕВ – ГР. СОФИЯ
288. ГЕОРГИ АЛЕКСАНДРОВ ПУШКАРОВ – ГР. ПЛОВДИВ
289. МАГДАЛЕНА АТАНАСОВА ПЕШКАРОВА – ГР. ПЛОВДИВ
290. ВЕСЕЛИН ВЕСЕЛИНОВ МЛАДЕНОВ – ГР. БЛАГОЕВГРАД
291. ИВА ПЛАМЕНОВА ЗАРЕВА – ГР. СОФИЯ
292. ВАСИЛ ВАЛЕНТИНОВ ВЕСЕЛИНОВ – ГР. СОФИЯ
293. ЯНИСЛАВ ЦАНКОВ ЦАНКОВ – ГР. СОФИЯ
294. СТАНИСЛАВ ПЛАМЕНОВ ТЕРЗИЕВ – ГР. ПЛЕВЕН
295. ЖИВКА ГОСПОДИНОВА ДИМИТРОВА – ТД „100 ТЕ ВОЙВОДИ“ ГР. СЛИВЕН
296. СТАНИМИР ДОБРЕВ ДЕЛЕВ – ТД „100 ТЕ ВОЙВОДИ“ ГР. СЛИВЕН
297. ДОБРИ ТОДОРОВ ДЕЛЕВ – ТД „100 ТЕ ВОЙВОДИ“ ГР. СЛИВЕН
298. АНГЕЛ БОГДАНОВ ТОДОРОВ ТД „РОСИЦА МАЗАЛАТ“
299. ГАЛИН АТАНАСОВ СИВКОВ ТД "ЧЕРНОМОРСКИ ПРОСТОРИ" –ГР. ВАРНА
300. ЙОРДАН АТАНАСОВ СИВКОВ ТД "ЧЕРНОМОРСКИ ПРОСТОРИ" –ГР. ВАРНА
301. АТАНАС ЙОРДАНОВ СИВКОВ ТД "ЧЕРНОМОРСКИ ПРОСТОРИ" –ГР. ВАРНА
302. ВИКТОРИЯ АТАНАСОВА АТАНАСОВА ТД "ЧЕРНОМ. ПРОСТОРИ" ВАРНА
303. ГЕОРГИ НИКОЛОВ СТОЯНОВ ТД „АЛЕН МАК“ – ГР. БУРГАС
304. ИРИНА СТОЯНОВА ЛЮЦКАНОВА ТД „АЛЕН МАК“ – ГР. БУРГАС
305. ЯНКА КОЛЕВА КОЛЕВА ТД „АЛЕН МАК“ – ГР. БУРГАС
306. МАРИЯ ТРЕНДАФИЛОВА НИКОЛОВА ТД „ЧУДНИТЕ СКАЛИ“ ГР. АЙТОС
307. ИРИНА ВАСИЛЕВА НИКОЛОВА ТД „ЧУДНИТЕ СКАЛИ“ ГР. АЙТОС
308. МИГЛЕНА КОСТАДИНОВА КОЕВА ТД „ТРАПЕЗИЦА 1902“ ГР. В. ТЪРНОВО
309. ЙОРДАН ЦВЕТАНОВ ФИЛИПОВ ТД „ТРАПЕЗИЦА 1902“ ГР. В. ТЪРНОВО
310. БОНКА ЙОРДАНОВА НОЖАРОВА ТД „ТРАПЕЗИЦА 1902“ ГР. В. ТЪРНОВО
311. ДАНАИЛ МИЛЕНКОВ ДИКОВ ТД „ДОБРОТИЦА“ – ГР. ДОБРИЧ
312. НИКОЛАЙ ВАСИЛЕВ ГЕОРГИЕВ ТД „ДОБРОТИЦА“ – ГР. ДОБРИЧ
313. БОЖИДАР БОРИСОВ РУСЕВ ТД „ДОБРОТИЦА“ – ГР. ДОБРИЧ
314. ДИЛЯНА МИТКОВА СТАНИЛОВА – ТД „СРЕДНОГОРЕЦ“ ЧИРПАН
315. ЗЛАТИНА ИВАНОВА КОЛЕВА – ТД „СРЕДНОГОРЕЦ“ – ЧИРПАН
316. ДОБРИН ЮЛИЯНОВ ДОЙКОВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
317. ДИМО АТАНАСОВ АТАНАСОВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
318. МИЛЕНА ВЪЛЧЕВА ГАНЕВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
319. КРАСИМИР ЖИВКОВ ГАНЕВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
320. КРАСИМИР НИКОЛОВ БЪЧВАРОВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
321. НИКОЛАЙ КРАСИМИРОВ БЪЧВАРОВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
322. ХРИСТО БЕЛЧЕВ ВАНКОВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
323. ПЛАМЕНКА ДИМИТРОВА ВАНКОВА – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
324. ГЕОРГИ НЕДЕЛЧЕВ ЕНЧЕВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
325. НОРА ГЕОРГИЕВА ЕНЧЕВА – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
326. ХРИСТО ГЕОРГИЕВ ЕНЧЕВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
327. ЯНА ХРИСТОВА ВАНКОВА – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
328. СВЕТОСЛАВ ГРИГОРОВ СТАНЕВ – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
329. МАРИЯНА СТОЙКОВА СТАНЕВА – ТД „РОДНИ БАЛКАНИ“ ВАРНА
330. ДИМИТЪР МАРИНОВ ДИМИТРОВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
331. РОСЕН ПЕНЧЕВ ГАНЕВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
332. МАРИЯ ИЛИЕМА ГАНЕВА – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
333. БИСЕР ТАНКОВ ТИНЧЕВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
334. ГЕОРГИ БИСЕРОВ ТИНЧЕВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
335. НЕЛИ ЦЕКОВА ЛЮБЕНОВА – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
336. АЛТЪНАЙ МЕХМЕДОВ АЛИЕВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
337. БИСЕР ЛЮБЕНОВ БРАЙНОВ – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
338. ХРИСТИЯНА БИСЕР БРАЙНОВА – ТД „ПРИСТА“ РУСЕ
339. ГАНЧО БОГОМИЛОВ ДИМИТРОВ – ТД "ОСОГОВО" КЮСТЕНДИЛ
340. ЛЪЧЕЗАР ВАЛЕНТИНОВ НАЙДЕНОВ – ГР. ОРЯХОВИЦА
341. ДАНИЕЛА ДИНЕВА – ТД „СЪРЪНЕНА ГОРА“ СТ. ЗАГОРА
342. ХРИСТИАН ДИНЕВ – ТД „СЪРЪНЕНА ГОРА“ СТ. ЗАГОРА
343. МАРГАРИТА ЖЕЛЕВА СТОЙЧЕВА – ТД „СЪРЪНЕНА ГОРА“ СТ. ЗАГОРА
344. АЛЕКСАНДЪР ЕВГЕНИЕВ ИВАНОВ – ТД „СЪРЪНЕНА ГОРА“ СТ. ЗАГОРА
345. НИКОЛАЙ ТОДОРОВ КОЛЕВ – ТД „СЪРЪНЕНА ГОРА“ СТ. ЗАГОРА
346. КРАСИМИРА КИРИЛОВА ПАНАЙОТОВА – ТД „ОСОГОВО“ КЮСТЕНДИЛ
347. ВАСИЛ ЙОРДАНОВ ПАНАЙОТОВ – ТД „ОСОГОВО“ КЮСТЕНДИЛ
348. ПЕТЯ ПЕНТОВА СТОЯНОВА – ГР. РУСЕ
349. СВЕТОСЛАВ ИВАНОВ СТОЯНОВ – ГР. РУСЕ
350. ИВЕЛИН СВЕТОСЛАВОВ СТОЯНОВ – ГР. РУСЕ
351. РУМЯНА СВЕТОСЛАВОВА СТОЯНОВА – ГР. РУСЕ
352. ТОДОР ДИМИТРОВ НОНОНСКИ – ГР. ВРАЦА
353. ХРИСТИАН ТОДОРОВ НОНИНСКИ – ГР. ВРАЦА
354. МАРИЯТА ЕМИЛОВА НОНИНСКА – ГР. ВРАЦА
355. ИЗАБЕЛА СЕБУХ КОСЕВА – ГР. СОФИЯ
356. ЗДРАВКО БОРИСЛАВОВ БОРИСОВ – ГР. ПЕРНИК
357. ПАВЛИНА ЗДРАВКОВА ДИМИТРОВА – ГР. ПЕРНИК
358. АНГЕЛИНА ЖЕКОВА АНГЕЛОВА – ГР. ВАРНА
359. ЕМИЛИЯ БОРИСОВА ГЕОРГИЕВА – ГР. ПЕРНИК
360. РАДОСТИН БОЯНОВ АНГЕЛОВ - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
361. МАРИНА ИВ. ПОПОВА - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
362. ГЕОРГИ АНТИМ. ХАДЖИЕВ - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
363. РАДОСТИН ВОЛОД. САРИН - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
364. ХРИСТИНКА ПАСКАЛЕВА ТРИФОНОВА - ТД "ШИПКА" – ГР. ПЛОВДИВ
365. ПЕТКО ГЕОРГИЕВ КАЗАКОВ – ТД „ШИПКА“ - ГР. ПЛОВДИВ
366. ИВАН КУРТОВ – ТД „ШИПКА“ - ГР. ПЛОВДИВ
367. ЮЛИЙ ДИМИТРОВ ВАСИЛЕВ – ТД „ШИПКА“ - ГР. ПЛОВДИВ
368. АНГЕЛ АТ. БЕКЯРОВ – ТД „ШИПКА“ - ГР. ПЛОВДИВ
369. ВЯРА Т. ДЖАВАНОВА – ТД „ШИПКА“ - ГР. ПЛОВДИВ
370. ИОСИФ П. ЛЕСОВ – ТД „ШИПКА“ - ГР. ПЛОВДИВ
371. ДАНИЕЛА Д. ТРИФОНОВА – ТД „ШИПКА“ - ГР. ПЛОВДИВ

Планината Люлин все още е малко позната на туристическата общност. Неголяма по площ и с невисоки върхове, тя е скътала в себе си красотата на природния пейзаж и богато културно и историческо наследство. Много са обектите в планината, които заслужават да бъдат обходени и опознати.

Люлин се намира на югозапад от град София. Разположена е по дължина между Владайската седловина на югоизток (42,38 градуса с. ш. и 23,11 градуса и. д.) при 860 м н. в. и Радуйската седловина на северозапад (42,48 градуса с. ш. и 23,08 градуса и. д.). На североизток е ограничена от Софийската котловина, а на югозапад – от Пернишката. Планината е част от Завалската планинска верига. Дължината на Люлин е около 20 км, а ширината – 6 км. Билната ѝ част е със средна надморска височина 1200 м, с най-висок връх Дупевица (1256 м н. в.). Бучинският проход (920 м н. в.) разделя планината на две части – източна, в която

ЛЮЛИН ПЛАНИНА

попада първенецът ѝ, и западна, с най-висок връх Райлово градище (1199 м н. в.).

Главното било на Люлин е част от вододелното било на Балканския полуостров, като оттичащите

се на север води се вливат в р. Искър, а тези на юг – в р. Струма. В хидрографско отношение

Люлин е бедна на водни течения. Целогодишен воден отток имат само няколко малки реки, притежаващи в по-голяма степен характера на планински потоци. Такива са реките Клисурска, Голяма река, Банска, Михайловска, Бучинска и Люлинска.

След обилни дъждове в дълбоките урвисти долове се свличат значителни водни маси, които все по-силно опорояват планинските склонове.

Планината има богато историческо минало. В нея действат добре запазени и обитаеми православни манастири: Владайски „Св. Петка и Св. Неделя“, Дивотински „Св. Троица“, Клисурски „Св. Петка“ и Горнобански „Св. св. Кирил и Методий“. Последният манастир бе опожарен през 1974 г. Запазена е само манастирската църква, която е в добро състояние и приема поклонници.

В Люлин има само една действаща туристическа хижа – „Бонсови поляни“. Намира се на 7 км от Горна баня. До нея може да се стигне по автомобилен път или по пешеходна пътека от местността Черния кос за 1 ч. и 30 минути.

МАРШРУТ

ГРАД БАНКЯ - КВАРТАЛ МИХАЙЛОВО

Град Баня е селище в състава на Софийска голяма община. Разположено е в най-северните ниски части на Люлин планина, при средна надморска височина 700 м.

Селището има хилядолетна история, като през последните две столетия бързо се развива като курорт с национално значение, благодарение на лековитите качества на минералната вода и преди всичко на въздуха, обогатен с повече кислород, който допринася за подобряване здравето на хора с белодробни и сърдечни заболявания. Това е причина редица ведомства и предприятия да имат или да изграждат свои почивни домове.

Маршрутът Баня – Михайлово - Дивотински манастир (2 часа, денивелация при изкачване 250 м) започва от площад на града, до който има спирки на автобусите, които тръгват от метростанция Сливница. Минава се през парка на минералната баня, от който се излиза в югозападната му част и се продължава по ул. „Майор Коста Паница“. След 10 минути се минава покрай единствената действаща църква „Св. св. Кирил и Юлита“ в квартала, известен като Старо село. Продължава се по улицата право нагоре,

преодолява се значителна стръмина и за около 20 минути се излиза на характерно място, където асфалтовата улица завършва. За кв. Михайлово се продължава направо, в южна посока, по междуселищен път без трайно покритие. За около пет минути се стига до някогашната Алея на здравето. Тя продължава със слаб наклон нагоре и движението по нея е приятно. Местността е открита и туристите се наслаждават на прекрасната планина, към която все повече се приближават и виждат все по-ярко очертаващите се подробности по билото на западния ѝ дял. Има и обгледна панорама към Витоша, Стара планина и части от Краището. След около час от началото на маршрута вдясно се навлиза в кв. Михайлово. Продължава се по ул. „Габър“ в югозападна посока. След още 10 минути се стига до центъра, където се намира чешмата с минерална вода. Тук е крайната спирка на автобуса, който свързва квартала с центъра на града.

От центъра на квартала маршрутът към Дивотинския манастир продължава в югоизточна посока по стръмната ул. „Дъб“ и след няколко метра изкачване прави остър завой вдясно (на северозапад) по ул. „Бук“. С леко изкачване по нея се върви право нагоре и след десетина минути

се стига до кръстовище. От тук маршрутът продължава вляво (на запад) по ул. „Китката“. Наименованието на улицата идва от намиращата се наблизо местност Китката, залесена през 1962 г. с иглолистна горичка от черен бор.

С изкачване по стръмната улица след стотина метра се излиза от населеното място. Това е характерно кръстовище. Назад, в източна посока, се вижда целият квартал Михайлово и погледът стига до Баня. На северозапад чернее боровата горичка. Пътят вляво на югоизток води към село Люлин, някогашната хижа „Люлин“ и връх Райлово градище. Надолу, на югозапад, пътят е за Дивотинския манастир. Слизайки надолу по стръмнината, след няколко минути, в м. Шопка, се прави завой вдясно на запад и се продължава по тази пътека. След още няколко минути пътеката се изкачва на голо странично било, прави завой наляво и продължава право нагоре. Вляво има нискостеблена горичка. Пресича се просека на далекопровод с високо напрежение и се достига до автомобилен път с указателни табели, сочещи пътеката към манастира. Навлиза се в букова гора с останали малко на брой вековни дървета. Следва стръмно спускане и след още десетина минути се стига до ма-

настира.

Разстоянието от кв. Михайлово до манастира се изминава за 50 минути, а от Баня – за 2 часа.

Дивотинският манастир „Св. Троица“ се намира в землището на с. Дивотино, чието име носи. Построен е през 1046 г. край планински поток, сред гъста по онова време широколистна гора. Многократно нападана и разрушавана от турските нашественици, обителта е възстановявана от православното население. През средните векове е била важен просветен център, а в началото 19-и век тук е създадено килийно училище. Преди последното разрушаване на манастира, в него е намирал убежище Апостола на свободата Васил Левски. Възстановен е през 1875 г., а през последните години е основно ремонтиран и електрифициран.

В края на 20-те години на 21 век вдясно от входната манастирска порта е построен нов православен храм, наречен „Св. Седмдесет апостоли“.

Манастирът е действащ, мъжки. Храмовият празник се чества на Петдесетница.

От Дивотинския манастир за връх Райлово градище се продължава в източна посока, по левия бряг на потока край манастира. След 10 минути се прави завой вдясно по дол, обрасъл с габър

и дъб. Това е местността Дряновско присое. Продължава се по дола, като в последните стотина метра пътеката изчезва. Ако се върви през гората, непременно се излиза на асфалтиран път. По този път вляво, в източна посока, на около 300 м са развалините на х. „Люлин“ (1040 м н. в.) в местността Царнелско разкръсте. Асфалтовият път вдясно слиза до с. Люлин (5 км.). От манастира до бившата х. „Люлин“ разстоянието се изминава за 45 минути.

За връх Райлово градище води пътека, маркирана в жълто и синьо, която започва зад някогашната хижа в югоизточна посока. След стръмно изкачване за около 15 минути се стига до седловина на билото на планината. Продължава се вдясно и след около 15 минути се стига **връх Райлово градище** (1199 м н. в.), където има триангулачен знак. Разстоянието от Дивотинския манастир до тук се изминава за час и 15 минути. От върха, в западна посока, по стръмна пътека за час може да се слезе до центъра на село Люлин. В източна посока по маркирана пътека, почти все по билото на планината, за 2 часа може да се отиде до Бучинския проход и автомагистрала „Люлин“.

МАРШРУТ: МЕСТНОСТ ЧЕРНИЯ КОС ►► ЛОВНАТА ЧЕШМА ►► ВРЪХ ДУПЕВИЦА

Местността Черния кос се намира по поречието на река Владайска, по което преминава шосето за Перник и цяла Югозападна България. Тук, пред малка двуетажна сграда, вдясно от пътя в посока Перник, е спирката на автобусите, тръгващи от квартал Княжево. От историческа гледна точка мястото е известно с Владайското войнишко въстание от 1918 г.

От автобусната спирка се тръгва в западна посока по алея, застлана с плочести камъни. На около 15 минути след началото на маршрута, вляво от пътеката към долчинката, се отделя пътека, която отвежда до Хайдушката чешма, скътана в началото на гората. По

маршрута има указателни табели и лентова маркировка. На десетина метра по-надолу пътека със синя маркировка води в южна посока. Малко по-нататък, вляво и надолу, има широко отклонение, но маршрутът продължава с леко изкачване право и нагоре през нискостеблена широколистна гора.

След 15 минути се излиза на открито обзорно място, откъдето се вижда част от с. Владая и Владайския проход. Пътеката отново влиза в гората и след остър завой вляво се открива още по-впечатляващ изглед към с. Владая, Владайската седловина и значителна част от Витоша. Вдясно на билото има триангулачен знак – бетонна

пирамида. След десетина минути от обзорното място се пресича горски път, но пътеката е добре маркирана. Вляво остава дълбоко дере, спускащо се от Ловната чешма, което владейци наричат Мечо усое. Преминава се през широколистна смесена гора, в по-горната част на която се появяват и иглолистни дървета. След 45 минути от началото се идва до Ловната чешма. Чешмата е зидана и водата ѝ е подходяща за пиене. В близост до нея е изграден заслон с врата и прозорец, огнище, вътрешна и външна маса и пейки за сядане. На това място синята маркировка свършва. Започва зелена лентова маркировка, има и указателни табели. Вля-

во, в южна посока, маршрутът води към с. Владая, а нагоре, в северозападна посока, през гората над заслона, за по-малко от десетина минути се излиза на автомобилен път. Това място е характерен кръстопът. Право надолу в северна посока през м. Валозите за 10 минути се стига до х. „Бонсови поляни“. Вдясно асфалтов път слиза до кръстовище, от което се отделят три пътя: напред в северна посока към кв. Горна баня, вляво в западна посока към м. Манастирски ливади и манастир „Св. св. Кирил и Методий“, вдясно в югоизточна посока по пътеката с червена маркировка се слиза до м. Черния кос.

Маршрутът със зелена маркировка води към билото на планината и вр. Дупевица – първенец на Люлин планина. Продължава вляво по автомобилен път и нагоре. След 10 минути се стига до билната част и се продължава по южните склонове на билото. На някои карти тази местност е

отбелязана като Преслапа. По пътя, за 45 минути (1 ч и 40 мин от началото) се стига до входа на бивше военно поделение. При желание да се посети връх Дупевица (1256 м н. в.) трябва да се продължи по пътя, влизайки в границите на бившето поделение. Сградите са разрушени и районът не се охранява. Преминава се откъм северната страна на билото в западна посока и след десетина минути, ако се гледа внимателно, ще се види триангулационен стълб на върха, който е насред поляна, заобиколена от редки храсталаци.

От вр. Дупевица се открива широк панорамен изглед във всички посоки: на север са Западна Стара планина и Софийското поле, на изток – Витоша с Черни връх, на юг – Пернишкото поле, Конявска планина и Осогово, а на запад – Краището.

Страницата подготви
инж. Георги ПЕТРУШЕВ

„МЕЖДУЗВЕЗДНИ ВОЙНИ“

ОТ ТУНИС ДО ХОЛИВУД

Сагата „Междוזвездни войни“ има своето предисловие и то ни отвежда до красивите оазиси на тунизийската пустиня. След оригиналната трилогия на Star Wars, почитатели на космическата сага от цял свят посещават този мистериозен район в Северна Африка, за да се пренесат в реалната атмосфера на Императора, Чубака, принцеса Леа Органа, златния друид С-3РО и други незабравими герои от холивудската продукция. Филмът, голяма част от който е заснет преди 45 години в Тунис, направи двата малки пустинни града Дуз и Тузюр в топ туристически дестинации, заедно с близките планински оазиси Шебика и Тамерза.

ПО СТЬПКИТЕ НА „МЕЖДУЗВЕЗДНИ ВОЙНИ“

Намирам се в Тузюр, град-оазис с интересна старинна архитектура, сгради с типични фасади от тухли от пясък и глина, пазари с екзотични килими от камилска вълна и пестроцветна керамика. Тузюр е център на областта Жерид – „Държавата на финикийците“ и преддверие към запленаващата пустиня Сахара и красивите оазиси, разположени в Атласките планини. Всъщност всички градове в Тунис, които са в пустинната част, са оазиси. Харесва ми, че целият град е изграден с еднакви тухлички, които го правят приказно привлекателен. Как е станало това? Преди десетилетия било решено всички обществени сгради да се строят с интересните тухли, а след това много хора решили да ги използват за своите домове. Спя в хотела, където месеци наред са живели звездите от „Междוזвездни войни“. Целта ми е да посетя мястото, където са заснети повечето филми на сагата. Пътувам в пясъчната пустош и се радвам на неземната сурова красота, изкушила доста холивудски режисьори да заснемат филмите си тук, в Тунис. Сред тях е и Джордж Лукас.

С Land Rover 4x4 потеглям през Сахара и с часове пътуваме към Атласките планини през пясъчно-глинесто-камениста пустош. Атлас е обширна планинска система, разположена в Северозападна Африка и се простира от Атлантическия океан на запад, покрай крайбрежието на Средиземно море през териториите на Мароко, Алжир и Тунис. Планината рязко контрастира с ландшафтите – океан, море, пустиня... По целия път Атлас е пред нас, като красив причудлив фон на суровата Сахара.

Джипът бие спирачки на края на висока 50-метрова дюна и пред мен се разкрива Татуин – родното място на Люк Скайуокър

и Анакин Скайуокър според филмът, оказал огромно влияние върху съвременната поп култура. Всъщност аз не съм на фантастичната планета Tatooine от Star Wars, населена от пясъчни хора, хътяни и джаваси, а сред усмихнати и гостоприемни бербери в сърцето на тунизийската пустиня. След час оф-роуд из пясъчната пустош съм в атрактивно кътче, където са заснети филмовите кадри от планетата Татуин, която всъщност е град Татауин в Тунис, откъдето е взето и името във филма.

ДЕКОРИТЕ НА STAR WARS ПРИВЛИЧАТ ТУРИСТИТЕ

Те идват тук всекидневно, дори и през лятото, когато заради високите температури в пустинята посещават Татауин от 6 до 11 часа сутринта. Идеалното време да дойдете тук е от ноември до април. Снимачната площадка се намира на запад от най-големия град-оазис Тозюр. Филмът е заснет сред големите пясъчни дюни, а декорът на „Междוזвездни войни“ стои непокътнат, за радост на туристите, на 35 км покрай сухото езеро Шотт Ел Жерид. Мястото е известно със своите миражи, но декорът от „Междוזвездни войни“ е напълно реален и е атракция за туристи от цял свят. Вместо Люк Скайуокър и инопланетяни от култовата филмова сага, тук ви посрещнат усмихнати бедуини, които предлагат традиционни сувенири – пясъчни рози, аметистови кристали, шалове за скриване от парещото слънце...

Наблизо си заслужава да посетите двата красиви оазиса – Шебика и Тамерза. Нереално красиви са, сгушени в планината сред палмови горички и скални образувания, сред прохладата и ромона на игрив водопад. Шебика показва другото лице на Атласките планини в тази им част – каменни и сурови, като продължение на жежката и безводна пустиня. Почивката в местното заведение, където можете да хапнете „тамар парфе“ от фурми и да пийнете нещо свежо, ви позволява да починете сред екзотиката на оазиса и от горещината.

През 70-те години тунизийската пустиня се превръща в Холивудска сцена и снимачна площадка за „Нова надежда“. Така страната се вписва трайно в най-великата космическа приказка в историята на киното. „Междוזвездни войни“ е най-емблематичният сред известните филми, свързани с Тунис. Подобно на мен, снимачният екип е откъхвал след горещите снимачни дни в красивия петзвезден хотел в близкия оазис в Тозер, който наподобява палат от приказките на Шехерезада.

Декорът на Star Wars в суровия район Онк Ежмел се свързва с името на Джордж Лукас. Режисьорът се завръща тук и през следващите години, за да реализира епизодите „Невидима

заплаха“ (1999 г.) и „Клонингите атакуват“ (2002 г.). Тунис привлича чуждите кинокомпани не само с разнообразни пейзажи, но и с гъвкава политика. Тунизийските власти поощряват снимането на чуждестранни филмови продукции, като дават възможност на компаниите да работят безплатно и единственото условие е декорите от филмите да останат на територията на страната след приключване на снимките. Това допринася за развитието на туризма в съответните райони. Използването на местни работници за скъпите продукции подпомага развитието на пустинния район – наемат се местни хора, които участват при заснемане на филмите. Влизам във всяка от къщичките, правя си снимки за спомен, но няма да крия, че за мен супер атракция е чистата тоалетна в сърцето на безводната пустиня.

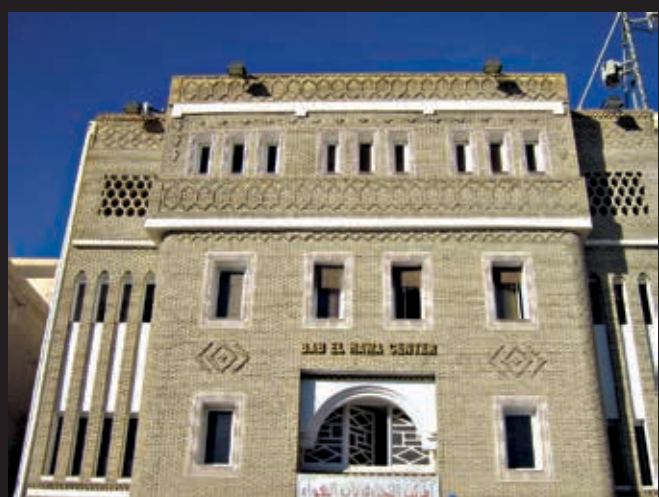
ЗАЩО ХОЛИВУД ОБОЖАВА ПУСТИНЯТА

В Тунис феновете на „Междוזвездни войни“ могат да открият много артефакти, свързани с филма – от древно селище от каменната ера в близост до оазиса Кебили до „лунните пейзажи“ на Матмата, използвани при снимките. В герба на малкия тунизийски град Matima, където туристите ахват при вида на пещерното село, е написано: „Тук са снимани Междוזвездни войни“.

Суровата пустиня Сахара не винаги е дружелюбна към холивудците. Продукцията била прекъсвана многократно – веднъж се появила буря, най-силната от 50 години насам. Тя нанесла погром в местността, където са заснети Фермата на Оуен и Беру. Ситуацията докарала Лукас почти до сърдечен удар при опит да завърши лентата в срок. Това не попречило на „Лукас филм“ да стартира на 25 май 1977 г. поредицата с първия от шестте филма – „Нова надежда“. Следват култовите серии „Империята отвръща на удара“, „Завръщането на джедаите“, „Невидима заплаха“, „Клонингите атакуват“ и „Отмъщението на ситите“, които превръщат „Междוזвездни войни“ в третата най-печелива филмова поредица на всички времена.

А аз си тръгвам с прекрасни спомени за срещата с берберите в град Дуз – „Вратата на пустинята“, където се снимам в арабски одежди и сокол в ръце, от язденето на камила сред дюните, от адреналиновото прекосяване на пустинята с джип като състезател от рали „Париж-Декар“. Така че, ако искате да видите на едно място пустиня и висока планина, блясъка на Холивуд и екзотиката на арабския свят, посетете Тунис – страната, свързана с победите на Картаген над Рим, на приказните средиземноморски курорти и на мистериозните миражи.

текст и снимки
Антоанета ТИТЯНОВА

НОВА ЕКОПЪТЕКА СВЪРЗВА ДЯВОЛСКИЯ МОСТ СЪС СЕЛО ДЯДОВЦИ

Новата атракция в Община Ардино е екопътека, която свързва село Дядовци с Дяволския мост на река Арда. Тя е част от древен път на кервани, пътували от Беломорието за Горнотракийската низина. На много места са запазени калдъръм, укрепващи каменни зидове в северната част на Дяволския мост, където се намират високите скали „Чимен кая“ и „Картал кая“. От там има невероятен панорамен изглед към пролома на р. Арда, село Латинка, връх Карабурун и село Ахрянско.

Екопътеката започва от раз-

клона по асфалтирания общински път за Дяволския мост, минава край наскоро изградена от общината беседка в с. Дядовци и преди билото над селото се отклонява надясно. Обозначена е с табели, с необходимата туристическа маркировка и е дълга около 5 км. Особено атрактивни са изградените от местни хора старинни кладенци по пътя, както и каменните зидове в местността „Баглык“ край селото, където преди години е имало обработваеми земи.

По пътеката може да се видят някои от 25-те вида защитени растения, включени в Черве-

ната книга на България, като родопски силивряк (Хаберлеа родопензис), див чешмир и др. Препоръчително е по пътеката да се минава с екскурзовод и да се вземат мерки за безопасно движение, тъй като има участъци с много висок наклон.

„Туризмът е основен приоритет за нас. Изграждането на туристическа инфраструктура ще продължи и в бъдеще, включително към крепостта „Асара“ в село Башево и крепостта край село Дойранци“, казва кметът на община Ардино инж. Изет Шабан.

Гюнер ШЮКРИ

ДА ПАЗИМ ПЕЩЕРИТЕ В ЕСТЕСТВЕНИЯ ИМ ВИД!

В рамките на кампанията на БТН „Да изчистим България“, по инициатива на Българското пещерно дружество се проведе доброволческа акция за почистване на пещерата „Стъклената“, която се намира в Националния историческо-археологически резерват „Сборяново“ край Исперих. През 80-те години на миналия век пещерата е станала нерегламентирано сметище, като в нея неправомочно са изхвърлени стотици празни стъклени бутылки. Нарушението е констатирано по време на организираните през последните години комплексни спелеологически експедиции. Още тогава членовете на Българското пещерно дружество решиха да организират специална акция за почистване на пещерата. Речено-сторено, и така в акцията се включиха 18 души, от които 8 пещерници от дружеството

от Търговище и Русе, представители на ТД „Димитровец“, начело с неговия секретар Димитър Балански, еколози от Сдружение „Исперих ЕКО“, водени от Васил Василев, и хора от Историческия музей в Исперих во главе с г-жа Емилия Германова – директор на институцията.

С много ентузиазъм и дружни усилия от пещерата бяха изнесени 37 чувала със стъклени бутылки, при което пещерата беше изцяло почистена. Чувалите бяха складирали на достъпно за превозни средства място, недалеч от входа на пещерата. Те бяха вдигнати от съответната служба на Община Исперих, поредната институция, приобщена към благодарната инициатива.

Каква е поуката? Пещерите не са сметища! Нека ги запазим в естествения им вид за идните поколения.

Алексей ЖАЛОВ

ОБНОВИХА ХАЙДУШКА ЧЕШМА ПОД ВРЪХ МУРГАШ

В подножието на връх Мургаши и непосредствено до едноименната хижа се намира малко познато историческо място – Турски преслап. Тук през далечната 1867 г. бивакува четата на Филип Тотю с байрактар Васил Левски. 21 четника намират подслон в гъстата букова гора и ледено студентите води на един планински извор. В памет на това събитие дейтели от дружество „Готен“ от град Бухово издигат през 1977 г. тази хайдушка чешма. Времето слага своя отпечатък и постепенно мястото запустява и споменът за бивакуването на тази чета се забравя. Това стимулира нас, членовете на

ТД „Кремиковци“, да вдъхнем нов живот на историческото място. С полагане на безвъзмезден труд и средства хайдушката чешма бе обновена, пейки и маса възстановени, а текстът опреснен. В близост до чешмата бе поставена информационна табела.

Известяваме туристите от цялата страна, когато се качват до хижа „Мургаши“ и до върха, да отделят време и да посетят чешмата. Нека да се подслонят в сянката на буковите дървета, да пийнат от водата, която са опитали и народните закрилници. Да хапнат, да починат и да отдадат почит на юнаците, воювали и дали живота си за свободата на България.

ЕКОАКЦИЯ С РАЗХОДКА ДО СЕЛО СПАНЦИ И ИВАНИЛСКИ ВОДОПАД

Една от акциите, които предприехме през есента на тази година, бе да почистим от треви, клони и битови отпадъци пътеките около с. Спанци и водопада при с. Иванили. Съчетавме я с разходка до Колчов камък. Двете села се намират недалеч от Габрово и са желана дестинация за екодневна почивка на много туристи. Датата бе 17-и септември и тук ще отбележим, че този ден е обявен за Световен ден на почистването на планетата. Ние не провеждаме тази акция, защото датата 17 септември е специална. Провеждаме акции по почистване на туристическите пътеки целогодишно, защото природата има нужда от това.

И така, група от осем човека, „въоръжени“ с необходимите инструменти за рязане на клони и трева, тръгнахме от Габрово с коли към землището на с. Спанци. Пътят бе криволичещ (все пак сме в планината), преминахме през няколко села, едно от които е Козирог. Спряхме след селото, близо до място, за което се твърди, че е стар римски път – вижда се каменни плочи. Тръгнахме по пътека, водеща към Иванилската река, а Римският път бе от дясната ни страна. Пътеката бе широка, което улесни почистването ѝ. Тя ни отведе до каменен мост, под който тече Иванилската река, която се влива в Парчовски скок, падайки като малко водопадче.

Отбихме се от „главната пътека“, която води към с. Парчовци, и се насочихме към водопадчето, около което също разчистихме и се върнахме отново на „главната пътека“. От там се спуснахме по дере, което ни отведе до водопад „Парчовски скок“. Тук видяхме „следи“ от любители на природата под формата на пластмасови бутылки и различни видове боклуци – нещо неприемливо, защото разграждането им ще продължи десетки години. Направихме уборка на района и събрахме боклука в чували.

От „Парчовски скок“ се върнахме обратно към мястото, където оставихме колите. От там се откриваше панорамна гледка към селата Козирог, Живко и Влайчевци. Есента напомняше на себе си – макар всичко наоколо да бе все още в зелено, тя се опитваше да покаже златния си цвят. Продължихме към с. Спанци. Оставихме колите в началото на селото, наляхме вода от селската чешма и поехме към Колчов камък.

Скоро стигнахме каньона на р. Янтра. От там се откриваше гледка на 360 градуса – виждаха се ВЕЦ „Лулева Юзина“, връх Бузлуджа (с ветрогенераторите) и меандърът на р. Янтра. Красота, тишина и гледка от птичи поглед. Останахме на Колчов камък около час, обядвахме и поехме към с. Иванили. Там се отправихме към Малкия Иванилски водопад. За съжаление почти нямаше вода и не видяхме водопада в истинската му светлина, но пък жабите крякаха доволно. Разчистихме пътеката край водопада с наличната „техника“. После част от групата се отправи към Големия Иванилски водопад. Пътят ни доведе до място за отход и почивка, „оборудвано“ с цветна „Къща на феите“ и цветни пънчета за сядане. Това е дело на деца, участвали по проект „Приеми ме на село“ миналата година. За съжаление и тук видяхме следи от човешка дейност – част от „Къщата на феите“ беше счупена, а указателните табелки – изкъртени. След кратка почивка и фотосесия при „Къщата на феите“ тръгнахме за Габрово.

Тук искаме да отправим апел към всички, които почиват сред природата – молим ви, пазете я чиста, не рушете, а съграждат. Това е наше наследство и наследство на нашите деца.

Пламена ИВАНОВА

В навечерието на Деня на народните будители ТД „Узана“ – Габрово предаде на Държавен архив – Габрово награди (медали, плакети и статуетки) на хор „Старопланинско ехо“, спечелени в половинвековната му дейност. Към дарението са включени грамоти, както и лично творчество на диригента на хора Стефка Карапенева.

При дарителския акт присъстваха почти всички членове на дружеството, хористи, партньори и хора, имали отношение към певческата формация към ТД „Узана“. Председателят на дружеството Атанас Сидеров подчерта: „Събрахме се всички, за

да изразим отношението и почитта си към г-жа Карапенева. Датата е избрана неслучайно – г-жа Карапенева е не само диригент, но и творец и будител, светлина, надежда и придава смисъл на нашите усилия и дейност“.

Сред присъстващите бяха най-дългогодишният секретар на ТД „Узана“ Мишо Василев (по негово време е създаден хорът), Васил Полендаков – също дългогодишен секретар, Пламен Петров – настоящият секретар, Стефка Ангелова – секретар на хора, Ванко Илиев – корепетитор, Петко Ламбов – солист, Пенка Ненкова – председател на НЧ „Искра 1954“, Петранка Кирова –

председател на женска туристическа секция „Ружица“ към ТД „Узана“, Димитрина Цанева, Генчо Генов и още много членове на дружеството.

От страна на Държавен архив – Габрово дарението прие Цветомира Койчева – началник отдел „Държавен архив“ – Габрово към Дирекция „Териториален държавен архив“ – Велико Търново и Венета Георгиева – главен експерт в Архива.

Хор „Старопланинско ехо“ към ТД „Узана“ – Габрово с диригент Стефка Карапенева смело може да бъде причислен към значимите явления в културния живот на града. Създаден е на 25 март 1971 година. Малко от 70-те туристически хора в страната могат да се похвалят с такава динамичност в обновяването на репертоара и активна концертна дейност.

На всички събори, конгреси, песенни празници хорът възторжено поднася красивите туристически песни. За всичко това благодарим на ТД „Узана“. След 1989 г. много хорове се разпаднаха. „Старопланинско ехо“ направи 50 години и продължава да работи, никога не е спирал. И не правим по 4 концерта на година, а по 24!“

Бояна ПЕНЧЕВА

ХИЖА „УЗАНА“ НА 90 ГОДИНИ

През 1932 г., десет години след построяването на първата хижа в България – х. „Скакавица“, в м. Узана в Шипченска Стара планина е завършена и първата габровска хижа „Узана“.

ТД „Узана“ е основано през 1910 г. от петима млади габровци, начело с Христо Врабчев. През декември 1930 г. е взето решение за построяване на хижата. При тежки условия, без път, благодарение на идеализма на Христо Врабчев, Христофор Стомяков, Георги Малчев, Георги Тотев, Сава Сандев, Христо Колев и още 17 други туристи през август 1931 г. се полагат основите на сградата. На гръб се изнасят строителните материали и се работи доброволно по цели седмици. Към делото се присъединяват и юноши туристи, които дават подкрепа с пари и доброволен труд.

Под ръководството на Георги Малчев, председател на дружеството, строежът завършва и хижата е открита на 10 юли 1932 г. Тя е едноетажна, на площ около 115 кв.м, състои се от три стаи, кухня и веранда и струва около 150 000 лв. На откриването й присъстват над хиляда туристи и приятели на природата.

Скоро малката хижа вече не може да задоволява нуждите на многобройните туристи. През 1937 г., по инициатива на тогавашния председател на дружеството Коста Пенчев, се избира място за построяване на нова хижа, на 75 м североизточно от старата, близо до водите на Узан дере. Архитект е Стефан Олевков, автор и на проектите на хижите „Мазалат“ и „Белмекен“. Строежът продължава три години и е завършен през 1940 г. Тя се намира в подножието на връх Исполин на 1240 м н. в., южно от билото на планината.

Планинският дом е открит по случай 30-годишния юбилей на дружеството на 8 август 1940 г. Има площ 230 кв.м, похарчени са 536 хил. лева. По онова време тя е най-голямата и една от най-модерните хижи в България. Тогава пред нея са посетили борчета, които оживяват голата околност.

През социалистическия период хижата носи името „Партизанска“. През 1963 г. са отпуснати средства за обновяване и са построени още два етажа.

Днес хижа „Узана“ представлява солидна триетажна сграда с просторна трапезария, фойе и широка веранда. Разполага с 80 легла, има и кухня за самостоятелно приготвяне на храна. Тя е удобен изходен пункт за връх Исполин, Шипка, Триглав, Географският център на България и други обекти. Хижарката Милена Ботева вече двадесет години се грижи за уют и топло посрещане на гостите.

ЗАСЛОН „ТЕВНО ЕЗЕРО“ НА 50 ГОДИНИ

Тази година едно от най-популярните места за нощуване в Северен Пирин – заслон „Тевно езеро“ (2512 м н.в.) навършва полувековен юбилей. Той се намира на брега на Тевното езеро в циркуса Белемето. Построен е от ЦС на БТС през 1972 г. и е пункт от европейския маршрут Е-4. Срединното му разположение и уникалната панорамна гледка определят присъствието му в повечето пирински маршрути.

Председателят на БТС Венцислав Венев и планинари от град Банско почетоха юбилея с посещение на з. „Тевно езеро“ (снимката пред заслона). Обсъдени бяха проблемите на обекта и решения за подобряване на туристическото обслужване.

ХИЖА „ДЕМЯНИЦА“ НА 90 ГОДИНИ

Председателят на БТС Венцислав Венев и туристи от Банско посетиха една от най-често посещаваните и знакови пирински хижи – „Демяница“, която тази година чества 90-годишен юбилей. Построена е от туристическо дружество „Елтеле“- Банско и е открита

е на 21 август 1932 г. Разположена е над водослива на реките Василаска, Демяница (Валявица) и Газейска, на 1891 м н. в.

През х. „Демяница“ минават маркирани маршрути за хижите „Безбог“, „Вихрен“ и заслон „Тевно езеро“. Тя е изходен пункт за кратки еднодневни излети до Василаски, Тодорини, Валявишки, Превалски и Газейски езера, до върховете Голяма Тодорка и Голям Типик и други забележителности.

ХИЖА „ГРЪНЧАР“

Хижа „Грънчар“ (2180 м н. в.) се намира в Източна Рила, под връх Суха Вапа, до езерото „Грънчар“ и в рамките на Национален парк „Рила“. Тя е сред най-високо разположените хижи в България и е изходен пункт за изкачване на първенеца на Балканите – връх Мусала (2935 м).

Отскоро хижата има нов хижар, който е предвидил извършване на основен ремонт и редица подобрения. След това всички туристи, които притежават членска книжка на БТС със залепена марка за текущата година, ползват 20% отстъпка от цената за нощувка.

За предстоящия зимен сезон се предлага възможност за аварийно нощуване, като има осигурени дърва за огрев.

За контакти: тел. 0898466388 и 0889475761; peltarnkuzmev@gmail.com; nadshalamanova@gmail.com

ХИЖА „КОМАН“

Хижа „Коман“ (714 м н.в.) се намира м. Коман, Васильовска планина, Среден Предбалкан. Отскоро има нов стопанин, планирани са различни подобрения и реконструкции, но е отворена за туристи и очаква вашите заявки за предстоящите новогодишни празници на тел. 0897584464 и hijakomanbg@abv.bg

Всички туристи, които притежават членска книжка на БТС със залепена марка за текущата година, ползват 20% отстъпка от цената за нощувка.

които притежават членска книжка на БТС със залепена марка за текущата година, ползват 20% отстъпка от цената за нощувка.

RED ROCK
CLIMBING AND OUTDOOR EQUIPMENT

В магазин RedRock (<https://redrockbg.com/>) всички членове на БТС могат да ползват 15% отстъпка при пазаруване. Отстъпката може да се ползва след представяне на членска книжка и платен годишен членски внос (съответната платена марка за годината) и представяне на лична карта.

Издава: Български туристически съюз

Адрес на редакцията:

1000 София, бул. „Васил Левски“ № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427

ISSN-0205-0943

e-mail: exobts@gmail.com ; www.btsbg.org

Срокът за приемане на материали е до 5 число на съответния месец

Ръкописи не се приемат.

ТУРИСТИЧЕСКИЯТ ВЕСТНИК - Издание на БТС

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР – Петя Иванова - 0882966316

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; доц. Кънчо Долапчиев - НСА; Елисавета Първанова – м.с. по алпинизъм; Константин Койнов - ориентиращ, Българска федерация по ориентиране; Алексей Жалов - председател на Балканския спелеоложки съюз.

Графично оформление и предпечат: Алфа Стар ЕООД

ХИЖА „ХРИСТО СМИРНЕНСКИ“ ВИ ОЧАКВА

Хижа „Христо Смирненски“ (1860 м н. в.) се намира в м. Вълча поляна в Източна Рила. Работи целогодишно, до нея има достъп по асфалтово шосе и голям паркинг.

Представлява масивна триетажна сграда с общо 60 места. Предлага 11 стаи с по 2 или 3 легла и два апартамента със самостоятелни санитарни възли с бани и парно отопление.

Има и още 5 стаи с обща баня и тоалетна. До сградата са изградени две луксозни бунгала – в първото има 6 стаи с по 2 легла, а второто е тип апартамент. На 100 метра от нея има ски-писта за начинаещи с паничков ски-влек, дълъг 450 м. По заявка гостите могат да ползват ски-учители. Базата предлага условия за зелени и бели училища.

В хижата има зала с 30 места, подходяща за семинари и курсове за обучение; ски гардероб, сауна и барбекю. Кухнята предлага богато меню от ястия, приготвени с местни продукти, както и местни специалитети.

Хижа „Христо Смирненски“ е обект от европейския пешеходен маршрут Е-8. Тя е изходен пункт за маршрути до върховете Белмекен, Ибър и Славов връх, м. Юндола и др. В района има условия за практикуване на спортове като ски, ориентиране, планинско колоездене и др. Стопанисва се от БТС.

Заявки на тел. 0879055002 и 0877055585; www.facebook.com/hijaHristoSmirnenki

КАМПАНИЯ „ДВИЖИ СЕ И ПОБЕДИ - ЕСЕН 2022“

Есенното издание на кампанията „Движи се и победи“ тази година се проведе в периода 8 - 22 октомври. Участниците преминаха по познатите туристически маршрути и екопътеки в околностите на град Велико Търново. Основната цел на кампанията е повишаване на физическата активност на населението в община Велико Търново.

Проявата се организира за 20-а поредна година от РЗИ - Велико Търново, Община Велико Търново, Туристическо дружество „Трапезица 1902“, Младежки дом - Велико Търново, и преминава под егидата на председателя на Велико-търновския общински съвет.

„Движи се и победи“ стартира през есента на 2001 година в рамките на програма СИН-ДИ, а по настоящем е част от

общинската програма „Здрави деца в здрави семейства“. Оттогава досега са проведени 37 кампании, с общ брой над 20 000 участници, в т.ч. над 400 семейства. Най-голяма активност е регистрирана при децата и учениците на възраст до 19 години.

В рамките и на трите похода, на крайните пунктове, яха организирани образователни занимания с тематика превенция на тютюнопушенето и употребата на алкохол, здравословно хранене и безопасност на движението по пътищата.

По традиция, първият маршрут на кампанията бе спортно-туристическия празник в парк Ксифор. В него децата и учениците се надпреварваха в различни спортни дисциплини и състезания като туристически щафети в три възрастови групи; преодоляване на препят-

ствия (катерене по висеща въжена стълба и изкуствена катерачна стена, „тролей“ над езерото); стрелба в цел; колокрос; плажен волейбол; бадминтон; блиц-турнир по шах, състезание „Лъвски скок“ в две възрастови групи (1 - 4 клас и 5 - 8 клас) за момчета и момчета, и други. Победителите в отделните спортно-туристически дисциплини получиха съответни грамоти и награди.

БЪЛГАРСКИЯТ
ТУРИСТИЧЕСКИ
СЪЮЗ
откри
**ДАРИТЕЛСКА
КАМПАНИЯ**
за набиране на финансови
средства за ОТПЕЧАТВАНЕ
НА ВЕСТНИК „EXO“,
чрез банкова сметка:
BG71 STSA 9300 0012
4857 19 в банка ДСК

В САЙТА НА БТС
- www.btsbg.org

можете да намерите
информация за: стоте
национални туристичес-
ки обекта, телефони и
адреси на туристически
дружества и хижи; клу-
бове в състава на БТС и
федерации; история, це-
ли, нормативна уредба
и управленска структура
на БТС и др.

Планинска
спасителна
служба

www.pss-bg.bg

при нещастен случай,
дежурни телефони
112, 1470

02 963 2000 - Стационарен
телефон на централен
денонощен пост

През септември туристи от Кюстендил преживяха незабравима седмица сред омайните простори на Родопска планина, пропити с мистика и красота. Около Кърджали има многобройни скални феномени, формирани преди близо 40 милиона години, когато Източните Родопи са били дъно на море. Причудливите им форми наподобяват човешки фигури, коне, птици, обелиски.

Първото посетено място бе Татул - култов център отпреди 4000 години, значим за Източното Средиземноморие. Светилището е съществувало около XV-XIV в. пр. Хр. и без прекъсване е функционирало до началото на V век сл. Хр., когато по тези земи е прието християнството. Има хипотеза, че то е храм на Орфей - теория, която не е доказана. Мястото е магнетично, въздействащо, с прекрасна панорама към многобройни скални феномени и обредни места наоколо. Чудесен завършек на деня бе разходка в Момчилград.

На втория ден в хотел „Кьошето“, където бяхме настанени, ни посрещнаха водачът бай Георги Христов, Маргарита Русева и Бойка Стаматова, активни туристи от Кърджали.

Отправихме се към пещера Утробата, която се намира над комплекс „Боровица“. Природата е дала всичко от себе си, за да превърне този край в истинско произведение на изкуството. Водени от изследователския си порив, стигнахме до местността „Нулата“, където водите на Арда, след шеметно лъкатушене между баирите, се вливат в тялото на язовир Кърджали. Покрай южния му бряг, тънък

КЪРДЖАЛИ

УСЕЩАНЕ ЗА ЕДИН ПО-РАЗЛИЧЕН И КРАСИВ СВЯТ

Обядвахме в ресторанта-кораб „Емона“ на брега на язовир Кърджали. Заведението се помещава в истински кораб, изпълнявал редовни курсове по Черноморието. При транспортиране с влекач до Кърджали катастрофира и така остава в историята като първия кораб, катастрофирал по суша. Опитавме от вкусните блюда с риба от собствен рибарник.

Домакините ни предложиха вечерна разходка в Кърджали в парк „Горубсо“. Маргарита разказа, че розариумът и езерото с водните лилии са изградени в края на 50-те години на 20-ти век и са

има запазени такива находки, а в България тя е единствена. Манастирът е бил важно духовно огнище в югоизточните български земи и крепител на християнската вяра и по време на Второто българско царство (XII-XIV в.). Руините на средновековния манастир са открити едва през 30-те години на XX в. от местни любители на историческото ни минало. Старинният манастир в кв. Веселчане е чудесен пример за това как трябва да се постъпва със западналите и разрушени исторически паметници, които по българските земи никак не са малко.

На третия ден групата туристи пое по живописни родопски пътища към малкото градче Ардино, село Дядовци и известния с много легенди Дяволски мост. Построен е по нареждане на султан Селим I и е един от най-впечатляващите архитектурни шедьоври от Средновековието в Родопите. Построен е над река Арда и е висок 11.5 м. (в най-високата си част), дълъг 56 м. и широк 3.55 м. Това е най-големият и величествен мост в Родопите и един от символите на община Ардино. След множество снимки всеки от нас се опита да открие къде е скрит образът на Дявола. Може да се каже, че при строителството са вградени два огледални образа, напълно съобразени с условието на Дявола - хем да е видим, хем невидим,

зициите, които представят историята и природните богатства на Източните Родопи - „Археология и история“, „Етнография“ и „Минералология и природа“, разположени на 1800 кв.м. в 30 зали.

Художествената галерия е третата по богатство в България. Колекцията включва над 5000 произведения на изобразителното изкуство от различни периоди на българската култура - живопис, графика, скулптура, икони, шампи, църковна утвар. В галерията се намират и крипта, в която са експонирани 200 уникални икони, датирани от Късното Средновековие до Възраждането в Родопите. За съжаление успяхме да разгледаме само иконите в криптата, защото покривът на галерията „плаче за ремонт“.

В края на вечерта в градския парк „Простор“ се срещнахме с туристи от група „Ахрида“. На чаша вино бяха направени предложения за нови срещи и маршрути в района и страната. Направихме си снимки до първата детска железница в България, изградена през 1962 г. Години наред детската железница е била един от символите на града и е с дължина 1210 м. Сега железопътното трасе и тунела са ремонтирани. Освежени са локомотивът и вагончетата, за украсяването на които са се погрижили малките художници от Обединения детски комплекс.

Най-голямата изненада за следващия ден бе пристигането на оператора Евгени Попов от Пазарджик. През цялото време той снима похода на групата, красиви забележителности и гледки.

Първият обект в програмата бе преход към крепостта Моняк. Тя е играла важна историческа роля поради стратегическото си местоположение. По време на последни-

те кръстоносни походи твърдината има превратна съдба. Тук се провежда Баронският съвет, който избира Хенрих за император на Латинската империя. През XIII и XIV в. Моняк, както и цялата област Ахридос, е гранична територия между Второто българско царство и Византийската империя. Руините са внушителни, но най-удивителна е прекрасната гледка към язовир „Студен кладенец“ и околните простори. От крепостта се вижда и най-дългият въжен мост в България (260 м) над язовир „Студен кладенец“, който свързва село Лисиците със света. По него се преминава пеша към тайнствените силуети на скалите Чит кая. Там природните сили са изваяли причудливи форми и скални образувания. Мистерията се допълва от десетките изсечени трапецовидни ниши. Мястото е спокойно, докоснато от Бога.

Кюстендилци споделиха: „Една от най-красивите гледки, които истински ни развълнуваха, е при сливането на реките Върбица и Арда при язовир „Студен кладенец“. Има нещо много магично тук“.

В края на деня се състоя гала-вечер в хотел „Кьошето“. Отново много снимки, камерата на Евгени, танци, песни, безгрижен смях и очакване на нови преживявания.

Сърдечно се разделихме с любезния персонал на хотел „Кьошето“, където бяхме посрещнати като гости, а се разделихме като приятели.

Последният ден от екскурзията започна с посещение на най-интересната скална група - Каменната сватба. Тя е изключително красива, с множество каменни пирамиди, напоящи сватбено шествие. Образуванията са вулканични туфи с риолитов състав, чиято възраст е около 35 милиона години. Последва фотопауза на уникалния скален феномен Каменните гъби при село Бели Пласт.

Посетихме и монумента „Света Богородица“ и Голямата камбанария в Хасково. Монументът е открит тържествено през 2003 г., а две години по-късно получава световно признание като рекорд на Гинес. Самата статуя е внушителна - висока 14 метра, а пиедесталът под нея - 17 метра, което прави обща височина от 31 метра. Насладихме се на добре поддържания град Хасково с красиви градинки, музей и усмихнати хора.

От името на кюстендилските туристи изказваме специална благодарност за реализирането на тази незабравима екскурзия на водача Георги Христов, както и на Маргарита Русева, Бойка Стаматова, Елена Тупалова, хотел „Кьошето“ и, разбира се, на оператора Евгени Попов.

В края на нашето приключение се почувствахме заредени с енергия от приятни емоции. Остават спомените и надеждата, че пак ще се видим! Това бе едно възможно пътуване, в което се докоснахме до магията на Родопите. Можем само да възкликнем: „Заслужаваше си!“

Силвия МИХОВА - секретар на ТД „Осогово“ - Кюстендил

като конче, се вие асфалтов път, който свързва с цивилизацията няколкото села в района. От първата панорамна площадка бай Георги ни показва връх Бездивен, изпъкнал между коритото на язовир Кърджали на юг и поречието на река Боровица на изток.

Колкото е красива природата на това място, толкова е богата и неговата история. В подножието на Бездивен личат останки от ниши, които древните траки са изсичали в скалите за тайнствените си ритуали. Съвсем наблизо е и средновековната крепост Патмос. В древни времена, покрай южния склон на върха, са преминавали участниците в четвъртия кръстоносен поход по пътя към Светите земи.

С нетърпение очаквахме да видим „Утробата“. Пещерата не е голяма - дълбока е едва 22 м. Уникалната ѝ форма наподобява женска утроба. Предполага се, че древните са извършвали тук ритуали, свързани с пролетното равноденствие и с култа към слънцето и земята.

„Гледката от панорамната площадка над меандрите на язовир Кърджали е неописуема. Невероятни са извивките на реката, които подобно на змия извиват снага между хълмовете в коритото на язовира“ - споделиха туристи.

обновени през 2003 г., благодарение на гражданска инициатива и доброволен труд. 60 каменни колони ограждат Паметника на целувката, върху който е поставен надпис с част от поемата „В цъфналата ръж“ на Робърт Бърнс.

Минахме по въжения мост над река Арда, някои със страх, други с кураж. В манастира „Свети Йоан Предтеча (Кръстител)“, разположен на десния бряг на Арда в квартал Веселчане ни очакваше усмихнатата уредничка. Тя разказа историята на старинната обител, която според някои историци датира от втората половина на VIII в. до X в., други я отнасят към VI-VII век, след края на иконоборството във Византия. За значимостта на мястото свидетелстват уникалните находки, намерени в храма и около него. Между тях попадат и пет зидани гробници. Четири от тях са на виши духовници, а за другата се предполага, че е на виден светски аристократ. Една от гробниците, която се намира в църквата, е била затворена херметически. След внимателното отваряне са открити мощи на висш християнски духовник от края на XII-и и началото на XIII-и век. В гроба са намерени напълно запазен епитрахил, тъкан със злато и с необикновена украса, както и църковни мощи, защити в платнен кръст. Забележително е, че само на четири места в света

хем да може да се пипне, хем не. След почивка за кафе и разходка в китното Ардино туристите се отправиха към величественото тракийско светилище „Орлови скали“. Този уникален паметник на древнотракийската култура е неделима част от културния туризъм в Родопите. На недостъпно място в отвесните скали древен каменоделец е издълбал повече от 100 ниши с трапецовидна форма. Местността е обявена за археологически паметник на културата.

В Историческия музей и художествената галерия „Станка Димитрова“ в Кърджали местен екскурзовод ни запозна с експо-

